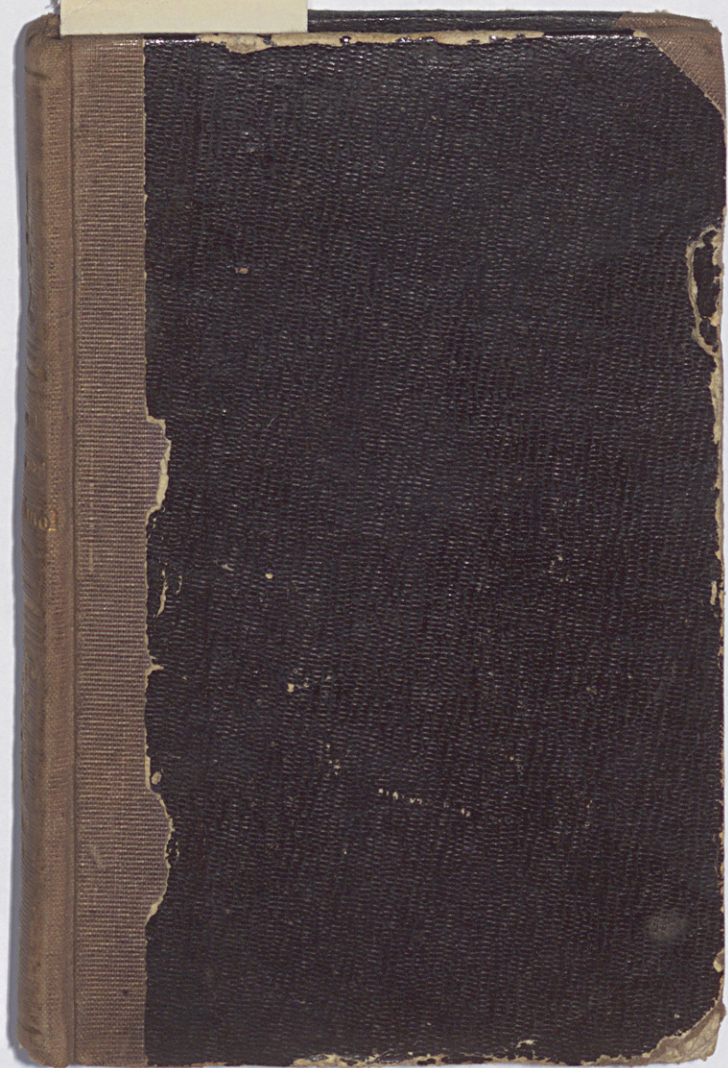
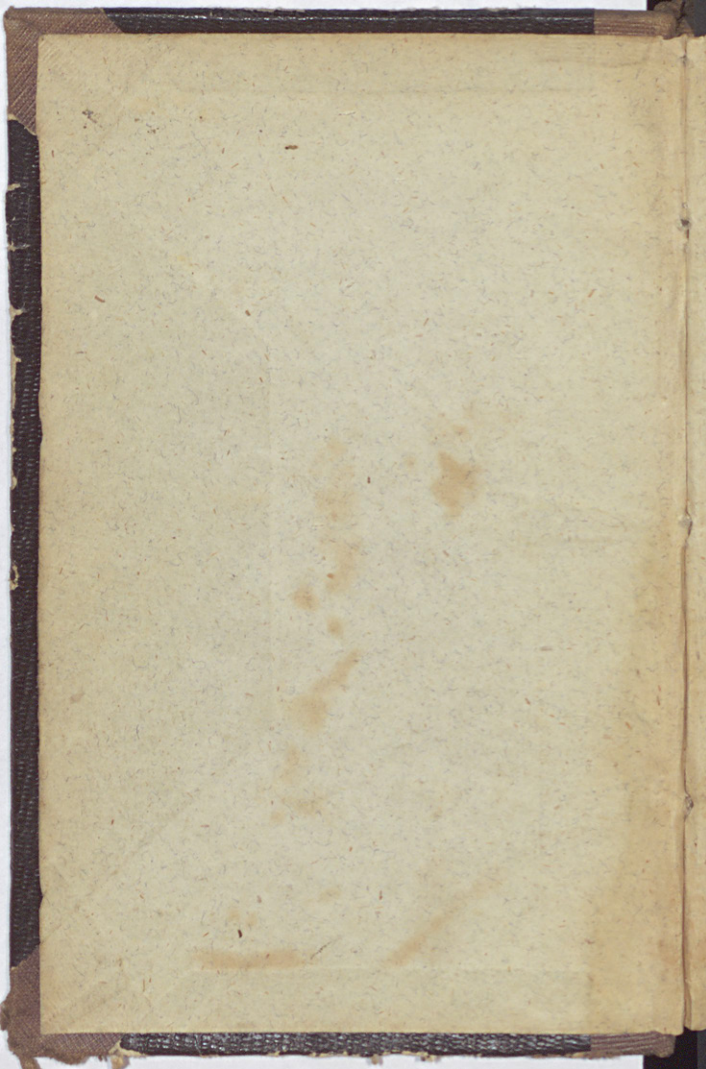

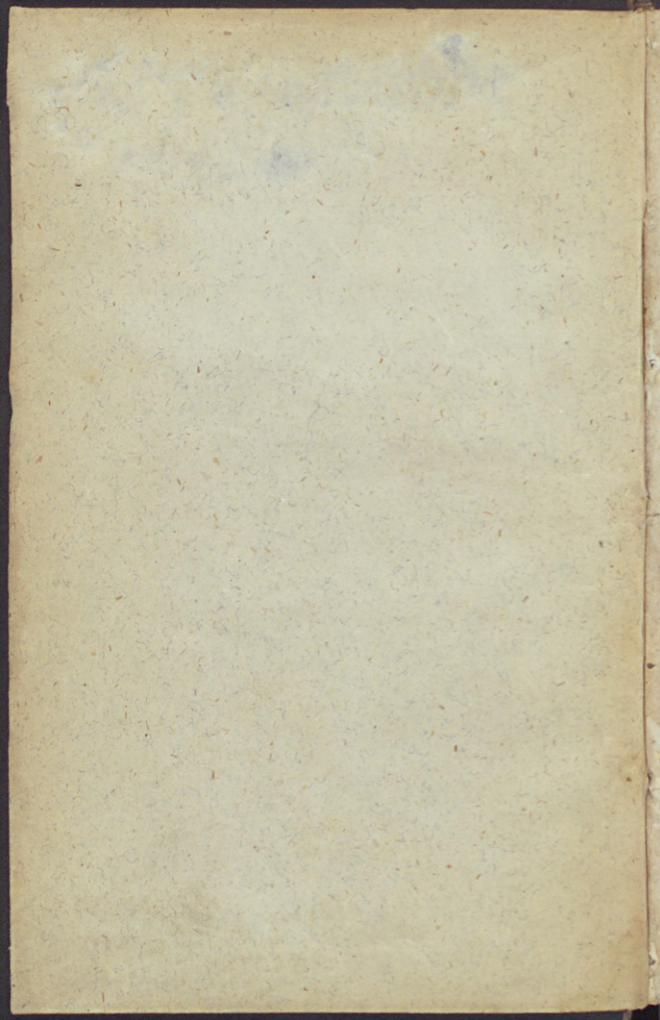
753640

Journal de l'abbé
de la Roche

Mardi 27
Roi 28
Roi 29

Mesék,

Hatvani István

által.

Aesopus haud immerito sapiens existimatus est, — non severe, non imperiose praecepit — ut Philosophis mos est; sed festivos, delectabilesque Apologos commentus, res in mentes, animosque hominum, cum audiendi quadam illecebra induit.

Gellius.

Debreczenben, 1799.

Szigethy Mihálynál.

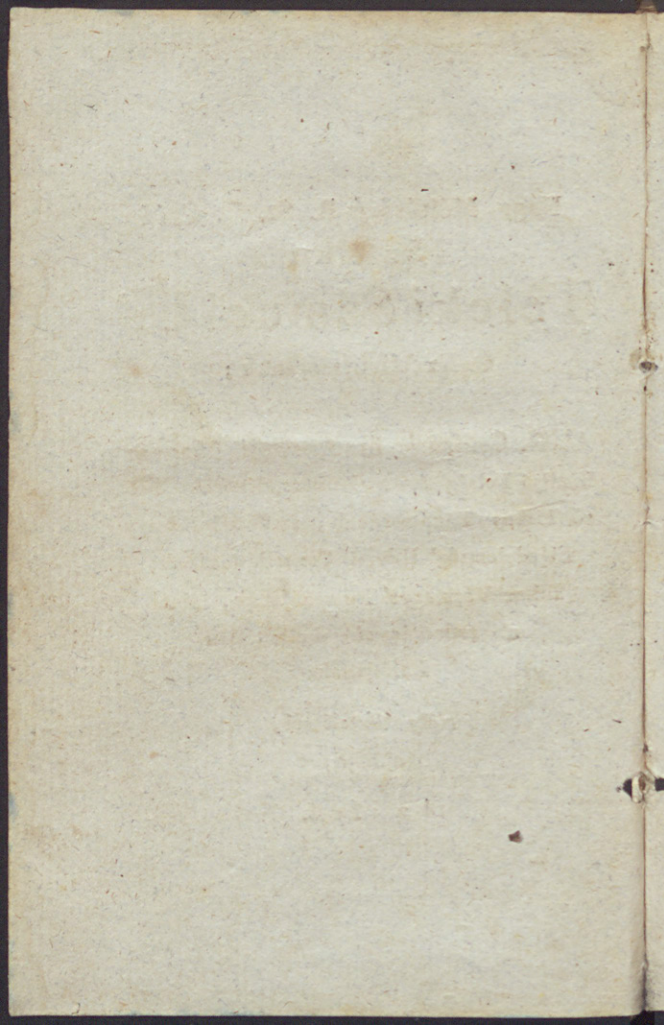
Nagy Méltóságú R. Sz. B. Gróf
S z é k i
Teleki Sámuel Úr'
Ö Excellentiájának ;

A' R. Császári, és Apostoli Magyar
Királyi Felség' Arany Kúltos Hívének, Bel-
ső Titkos Tanácsosának, az Erdélyi Nagy
Fejedelemség' Udvari Cancellariusának,
Bihar Vármegye' Főispánjának, mint
a' tudományok' halhatatlan

Barátjának ;

mély tiszteléssel,
ajánlja ;

A z Í r ó.

A Költőtehetség, az emberi elmének valamint közönségesen egy igen nevezetes ereje; úgy közöttte a' Mesélés, különös tekintetet érdemel. Ebben, az emberen kívül helyezettett minden meglátható állatokról, vagy testekről is, olyan dolgok költetődnek; melyek elmésen, és kellemetes köntösben adódván elő, magának az emberi nemzetnek nem csak mulattatására, hanem valóságos tanúságára is szolgálhatnak. — Legrégibb Meseírónak tartja Quintiliánus Hesiodust. Vagyon is benne az Ölyvről és Filemiléről egy mesétske, De már a' Móses halála után mintegy 300 esztendővel, az úgy nevezett Birák' könyvében találunk egy mesét a' fákról, melyek egyszer magoknak Királyt választának. Sőt hihető hogy valamint közönségesen minden napkeleti nemzetek, felette hajlandók voltak eleitölfogva arra; hogy mindent titkosan, példában adjanak elő: úgy a' Mese-

mondás nálok a' legrégebb időkben is már, mintegy természeté vált. A' 'Sidók között nevezetesen már Dávid Kirdly, a' mesék előadásának megszépítésére muzsikáló szerzőmokkal is élt, midőn a' mint mondja: „ régi titkos dolgokról szólnani kívánt. “ Legnagyobb nevet szerzett mindazáltal magának a' régiek előtt is, a' mindenek előtt esmeretes Ésópus, kiről bátor némelyek kételkedtek, hogy talán írásban nem is hagyott meséket maga után valósággal: mindazáltal az egész régiség ötét, a' többi Írók közé számolja, kinek meséi közönségesen olyan nagy szorgalmatossággal olvasódtak: hogy Árisztophanes Komediáról, azt a' ki Ésópust kezében se forgatta, így dorgálja-meg: Οὐδ' ΑΙΣΩΠΟΥ ΠΥΡΡΑΤΗΝΑΣ. — Ésópus, ha Plutarchusnak hiszünk, Phrygiai születésű volt, és Krésus Sárdiban lakó Kirdly által, — ki is a' Christus' születése előtt 557 Efsztendővel kezdett uralkodni — mint ked-

ves embere Delphibe küldetett. Van a' neve
 alatt öszveséggel 297 mese; közzüle pedig
 136-tot először 1610 Esztendőben adott vi-
 lág eleibe a' Palatina Bibliotheka. Sokan
 a' tudósok közzül azt tartották, hogy Ésó-
 pust a' Persák Lokmannak neveztek. De en-
 nek Ésópustól különböző Írónak kell lenni;
 azonban lehet hogy egy időben éltek. A'
 Lokman' meséit Persiai nyelvből Arabsra
 igen szépen fordította valaki; mind öszve 37
 számmal vagynak, melyek közzül 18-at a'
 nagy tudományú Tanaquillus Faber, ámbár
 úgy tetszik bővebbetskén, mindazáltal nem ál-
 tséret nélkül tett-által Római nyelvre. Lok-
 man után Phédrus' idejéig egy Fabulistát se
 találunk. Vólt Phéder Macedóniai születésű,
 Octavius Augustus Római Császár által, szol-
 gai sorsából felszabadult, és úgy Római
 nyelvre tanltatott jeles Fabulista, kinek me-
 séi a' Római Literaturát tanuló ifjúságnak,
 akarmely nemzetnél is mindenkor betses 'seb-
 be való könyvéül fognak szolgálni.

A második század végével, vagy az harmadiknak elején élt Antiochidból való Rhetor vagy Sophista, Aphthonius, kinek is 40 számú Meséi Görög és Római nyelve Neveletus által jó rendben világ eleibe terjesztődtek,

Vagynak Rufus Festus Avienus' neve alatt is, Ésópusból vett 40 számú mesék, melyek valamint mind a' dologra, mind az írás módjára nézve elég tsekélyek, nintsenek red, hogy miért erefskedjen valaki, az azoknak szerzője' kétséges nevének, nemzetlennok, és idejének találgatásába.

Svidas írja, hogy Gábriás nevű Görög, kit mások Babriasnak, vagy Babriusnak is hívják, choliambusú Görög versben tíz mesét írt. De a' mely Apologusok ma ennek neve alatt tállatnak, azok Iámbus versben vagynak foglalva, és hihető, hogy az által az Ignátz nevű Diukonus által íródtak, ki is nem soká' Chri-

fius' születése után 806 Efstendövel Confiánti-
nópoli Patriárcha Tarasiusnak életét leírta,

*A régi Indusok' böltsességéről írott azon
könyvet, melyet Görög és Római nyelven 1697-
dik Efstendöben kiadott Starch Sebestjén Gott-
fried Berlinben, és a' melyben az állatok nem
nagy böltsességgel politikai beszéllgetést foj-
tatnak egymás között; nemzeti nyelvünkön
Egerben világ eleibe botosította 1781-dik Efsz-
tendöben idösbbe Bájai Patay Sámuel Úr. Erről
völt olyan vélekedés, hogy Nagy Sándor
előtt 300 Efstendövel is Indiai nyelvből for-
dítódott volna Arabiai nyelvre: de hihető,
hogy a' XII-dik Század körül élt Seth Si-
mon Görögnek munkája,*

*Vagynak Szent Cyrillus neve alatt is
erköltsi Apologusok, melyeket Bétsben 1630-
dik Efstendöben nyomtatás alá botosított Cor-
derius Böldi'sár. Az írásmódja melyel íródott
Római durva nyelven, megmutatja hogy a'*

Szerzője okvetetlenül a' XII-dik Század után élt, és hogy a' munka más nyelven az előtt nem is volt.

Vagyon egy Anonymus meseíró is, kit Ésópus, Aphthonis, Gabrias, Phéder, Avienus, és Abstemius Fabulistákkal együtt nyomtatott-ki Isaacus Nicolaus Neveletus Frankfurtban 1610-dik Esztendőben. A' munka a' XIII-dik Századnak szüleménye lehet, és híjjábanvaló mondásokkal teljes.

Rimicius, Herman Vilhelm, Barland Hádrián, Valla Lórintz híres Grammatikus, részszerint Ésópusnak Görög meséit Római nyelvre fordították, részszerint versből fojőbeszédet formáltak. Ezeket Robertus Stephanus, Abstemius Lórintznek megrövidített Hekatomythiumával, együttvéfoglalva világ eleibe bocsátotta 1529-dik Esztendőben.

Laurentius Abstemius a' XV-dik Század' végén élén, írt Római nyelven fojőbe-

szédben 198 mesét, sok helyt jelesen, néhol alávaló módra is, és annak első részét Herkatomythiumnak nevezte.

Cremónai Faërnus Gábor, egyébaránt is jeles Poëta és Kritikus, Rómában 17 Nov. 1671 meghalván, különbkülönbféle nemű versekben foglaltt 100 mesét hagyott magán; melyek rézre metszett szép képekkel ékesülve, és akkor élt Cardindlis Borroméus Károlynak — ki annakutánna, a' Római Anyaszentegyház által megditsöültt szentek' seregébe számláltatott — ajánlva, Rómában 1565-dik Esztendőben kinyomtatódtak.

Joachimus Camerarius, ki 1500-dik Esztendőben Bámbergben született, és 1574-ben Lipsiában meghólt, egyéb tudós munkái között többet szedett-öszve 500 mesénél elég tisztán Római nyelven; melynek olvasása az olvasókat gyönyörködtetheti.

Cabilloniai születésű Frantzia, Gvide Philibert Hegemon, ki is életének 60-dik Esztendejében 1595-ben holt-meg, 20 mesét írt Frantzia nyelven, bátor nem igen szépen; mindazáltal a' Frantzia nyelvnek akkori völdhöz képest nem otrombául. Ezek egyéb munkáival együtt kinyomtatódtak Párisban 1583-dik Esztendőben,

Burgundiai születésű Regner Jakab, 1643-dik Esztendőben 100 mesét borsátott világra eleibe, és azokat két részre osztván-fel, Phéder meséinek nevezte. De noha az írás módjában Phédrust kívánta követni; a' Római nyelv' szépségétől felette megszűt esett.

La Fontaine János, halhatatlan Francia Fabulistának gyönyörűséges meséit a' ki nem szeretheti, annak Aesthesis birdsára soha jussa nem lehet. Mikor La Fontaine már 6 Könyvben írt völd meséket, akkor előállott Párisban Furetiere Antal 50 mesével, és azo-

kat 1671-ben kinyomtattatván magát általok még életében eltemette.

Normanniában való de Benserade I'sák, ki is 1691-ben életének 90-dik Esztendejében holt-meg, majd nem 200 meséit Ésopusnak 1678-ban négy lábú versben nyomtattatta vala ki. — Melyeknek írásban sokkal szerentsébb lett volna, ha az említett Verseknek mértéke által felette meg nem kötötte volna magát,

Vagyon Aegidius Menagiusnak is, ki Párisban 1692-ben holt-meg, több versei között 5 mesétskéje.

Commirius János, ki Párisban az 1702-dik Esztendőben holt-meg, olyan szép meséket írt Római nyelven, hogy ötöt második Phédernek sokkal méltóbban lehetne nevezni, mint Faernus Gábort. Ezen Században pedig Le Noble Eustachius, Le Jái Gábor Ferentz,

Richer Henrik *Frantziák, részszert Római, részszert Frantzia nyelven irtak meséket, kik között a' két utolsó igen méltó olvasásra. Mindenek felett pedig Desbillons Ferentz Jósef, Ésopusnak meséit 10 könyvben gyönyörűséges Római köntösben öltöztetvén méltó lett, hogy mind a' tanuló ifjúság, mind a' Római Literaturában gyönyörködő közönség, Phéder után, Le Jai Gáborral együtt figyelmetes olvasás által egyenesen ötet tiszteljem. — de la Motte Fabulistát csak anyiban emlitem a' menyiben a' Nagy Gellert ötet la Fontaineval hasonlítván, midőn azt kérde, hogy mi okból nem tetszhet úgy mint la Fontaine? reá azt feleli: mert, úgymond, de la Motte egyedül mesterség; la Fontaine pedig valóságos természet. —*

A' Német Literatura valami 40 Esztendő óta úgy virágozik, hogy minden nemében a' tudományoknak, már ma a' Német nyelv méltán első tudós nyelvnek tar-

zódhatik Európában. A' mesékre nézve különösen, olyan *Classicus Fabulisták* vagnak, hogy azokkal a' Magyar Ifjúságnak is valójában szégyen volna meg nem esmerkedni. Ilyen a' Nagy Gellert, Német Országának valóságos Cicerója, és a' Német ékeseszólnak, versben úgy, mint főjőbeszédben, első tanító mestere; kinek illendő magasztalásra elégtelen lévén, többet felőle nem mondhatok. Ilyen Borussziának díszje, az halhatatlan Frideriknek Mársozköldjében fegyvert viselt tanítványa Kleist, ki az hadakozni nem tudó szép tudományokat, még az hartz mezején is vigasztalóul kebeleiben tartván, abban nagyot vétett, hogy csak kevés meséket ajándékozott nemzetének. Ilyen az együgyűséget lekellő Lichtver, kinek meséinek olvasása után, a' legmagasbb pólzon ülő olvasó is, az Horatius által javaslott *Aurea mediocritasra* térhet. És hogy egyebet elhallgassak, ilyen legközelebb Pffel, ki midőn mindjárt *Prologus*ban, meséinek

együgyűvöltát, egy a' vásárban virágot árrú-
ló Athénei Kertészleánynak példájában men-
tegeti; általa tsak azt vízi végben, hogy
még az is, a' ki talám különben tsak bele-
nézni is restelt volna, kéntelen elolvasni.

Nemzetünket tekintvén, ha meggondol-
juk, hogy a' Magyar Literaturának fényes
hajnala, tsak most hasad közöttünk, nem
tsudálkozhatunk, hogy az egy nagy tisztele-
ttü Pétzeli Jósefen kívül, más Fabulistával
ezideig nem ditsékedhetünk. Ez szolgált né-
kem is ösztönüll, hogy e' részben próbát té-
vén, egynehány Apologusokkal bátorkodjam
a' Nemzeti Literatura' Pártfogóinak, mint
színtén a' tanuló ifjúságnak jókedvét keresni,
mely tzelomat ha valamely részetskében is
elér.ii szerentsém adatik; igyekezetem bőven
meg leszen jutalmaztatva. Monostor Pályi-
ban Novembernek első napján 1798-dik Esz-
tendőben.

Óriás' módjára: de hitván írónak
A' feje felett jár, keveset tudónak,
Kik vakmerőséggel holmi könyvet írnak,
Koholnak új szokat, kin Magyarok sirnak;
Példánakokáért mint: *Dall*, mint: *Alagya*,
Melyet okos ember, helyben még nem hagyta.

Megfosztott Mese.

A' Versírók' kedves dajkája
 A' Mese, nem lévén hazája
 Egyszer utazott Országokra,
 Talált nagy számú tolvajokra.
 Az erzfényét mindjárt elvették,
 'S hogy üress volt mikor eltették;
 Azért ruhájától megfoszták,
 Magok közt szinte már feloszták.
 A' mi csak nála vala, tőle
 Mind elvevék, mi lett belőle?
 A' mese eltűnt szemek elől,
 De valóság marada belől.
 A' fosztók erre szeméremmel
 Kérik, hogy legyen kegyelemmel,
 Mondván: Ó Valóság' állatja,
 Felséged' pufztán ki láthatja?

Lichtver.

II.

Egy bólts, és Merkurius.

JÓ kedvel, ép egészségben
 Élt egy bólts e' Világban,
 Ki noha nem vólt szükségben;
 De semmi gazdagságban
 Soha részt nem vett, 's a' kintset
 Bölldogságnak nem vélte,
 Tudván hogy nehéz bilintset
 Szenved a' gazdag' élte.
 E' bóltshez hofzfzas útjából
 Midőn tehát betérne
 Egy idegen, 's jóvóltából
 Magának szállást kérne,
 A' bóltsset néven tífztelé
 Mondván; Ó bólts barátom!
 Kinek nevét felemelé
 A' bólts elme, mint látom,
 Semmi egyéb hijjod nintsen
 A' bóltsék' kövén kívül;
 Kapnod kell e' drága kintsen,
 Mert veled bánok hívúl!
 Én vagyok a' természetnek

5

Amaz egy fanítványa,
A' Napkelet' 's Enyészetnek
Az az esmert bálványa,
Ki az Ónat ha akarom
Arannyá változtatom,
Lásd-meg mely hatalmas karom,
Előtted megmutatom!
A' bölts, ennek hallására
Az idegen vendéget
Nem fogadá szállására,
Mert kívánt tsendességet.
Hanem néki azt felelé:
Merkurius esmérlek!
De, bár neked felszentelé
Magát e' Világ; kérlek
Távozz-el ígéreteddel
Tőlem, mert bizonyára
Meg nem tsalfz böltsességeddel
Se hamar se fokára!
A' ki aranyra vágyódik
Nem bírhat böltsességgel,
Mert kísértetben hagyódik
Küszködik fok inséggel.
A' böltsességnek nem lehet
Más egyéb próbaköve,
Se más gyökérre nem mehet

E' betses fának töve,
 Az okos együgyűségnél;
 A' mely semmire nem vágy,
 És a' tiszta szívűségnél
 Fogva, mindennel felhágy.

Változhatatlan törvénye
 Lett az a' Végezésnek,
 Hogy a' dolgoknak örvénye
 Az emberi nézésnek,
 Magát sok színekben adja
 Eleibe, 's az elmét
 Ítélni fokképpen hagyja
 Megzavarván értelmét.
 A' legnehezebb kérdések
 Még meg nem fejtődtek,
 Sok számos vetélkedések
 Még el nem intéződtek.
 Több dologról azt állítjuk
 Hogy nagy, és szerelmetes,
 Méltóságát fokasítjuk;
 Mert nálunk kellemetes.
 Más embertársunk azonban
 Reá vagy vonít vállat,
 Vagy mosolyog alatonban,

7

Azt tartván: hogy ez állat
Nem egyéb merő álomnál,
Melyet ha ki elfelejt;
Mint hogy tovább sírhalomnál
Nem megyen; hibát nem ejt.

Lucianus.

III.

Megifjító forrás.

Mondják hajdan volt egy kis kút,
Melyre vitt egy szép füves út,
Ebből minden a' ki ivott,
Egyszeribe megifjodott.
Sok őszszakállú Nagyapó,
Hogy légyen ismét kikapó,
Támaszkodván Mankójára
Oda vándzorgott bajára.
Követék őket a' banyák,
Sok elélemedett anyák,
Nyomták egymást úgy túlúttak;
Egyet ittak, 's megifjúltak.
A' forrást így ostromolták,

Magokat jól kitántzolták,
 Gyermeki falóra ültek,
 Rajta haza úgy repültek.
 Ez így szolgált ezereknek,
 Amíg tetfzett az Egeknek,
 A' földet megindítani
 A' forrást kiszáraztani.
 Hát! egyszer azt rebesgetik,
 Hogy mindennek, ki születik
 Oly tefitől, mely i'tt e' kútból:
 Az esze kitért az útból!
 Mert noha megvan formája,
 Rántzos homloka ortzája,
 De az Agyának veleje
 Gyermekké vált, 's tök a' feje. —
 Azért, ha Vén ember játszik,
 Szerelmes, vagy káromkodik,
 Vagy más gyermeki bolondság
 Töri fejét, mint a' kórság,
 Gondold-meg ifjú barátom,
 Hidd-el, szemeimmel látom,
 Az öreg azért kikapó;
 Mert e' kútból iyott Apó!

Lichtver.

IV.

Nyúlak. Békák.

A' nyúlak, egyszer féltekben
 Magokkal elhítek,
 Hogy nyomorúttak éltekben;
 Azért azt elvégezzék,
 Hogy halálok életeknél
 Sokkal kívánatosabb,
 'S azt keresni a' vizeknél
 Menne a' ki okosabb.
 E' végezést jónak hagyván
 Midőn hát indulnának,
 Rémultökben majd megfagyván
 Nem foká eljutának
 Egy nagy álló tóhoz, melybe
 A' békák, rohanással,
 Beugrának mint hüvelybe
 A' partról zúdúlással.
 Ekor egy nyúl, böltsességgel
 A' többit így oktató,
 És különös észességgel
 Elöttök megmutató,
 Hogy a' békák ő nálóknál

Még fokkal félénkebbek,
 És így ők ez állatoknál
 Nyilván szerentséesebbek.
 A' sereg nyúl, e' letzkére
 Eltele vidámsággal,
 Kiki hazájába tére
 Közzüle bátorsággal.
 Van a' félénknél félénkebb,
 Ezt hát minden megvallja,
 Van a' mérésznél mérészebb,
 A' kinek tetszik; hallja!

La Fontaine.

V.

Filemile. Holló. Bagoly.

A' Tél' keményfége,
 Komor hidegfége,
 Midőn már eltávozott;
 Tavasz a' fűveket,
 Minden jövéseket,
 Színes köntösben hozott.
 Szelid gyengeféggel,

Vidám kiefféggel
 Mofolyga szemeivel,
 Bóldog tsendefféget,
 Jeles fényefféget,
 Terjeszte erejével.
 Az arany' nap' heve,
 A' mezőnek leve
 Gyümölcsötzető attya.
 Ékes virágoknak,
 Szagos faágoknak,
 Terjedett szép illatja.
 Melynek lürúségét
 Tetfző nehézfégét,
 Az híves éjj ritkítá,
 Míg az harmat reggel,
 Nedves lágymeleggel,
 Majd ismét megújítá.
 Így gyönyörúségek,
 Vig érzékenységek,
 Az egész természetet
 Örökre indítván,
 Az Éghez buzdítván,
 Napkelet 's enyészetet;
 A' Filemilének,
 Ének' mesterének,
 Megnyiták ő szózatját;

Ez hangitsálással,
Szép mu'sikálással
Folytatá áldozatját;
Most teli torokkal
Majd lassú sorokkal,
Kezdé, végzé nótáját;
Úgyhogy érzésében
Olvadt 's hevültében
Hangoztatta kis száját.
E' zengedezések,
Kedves éneklések,
A' napnyúgoti szellőt,
Mely a' virágokon,
Zöldellő ágokon
Nyugodott volt az előtt,
Noha felébredtek;
De útját rekeszték,
Ellankadt, tsudáltában.
Egy holló ellenben
Károgott sok rendben;
Hogy álmatlanságában,
Azt a' sok danolást,
Alkalmatlankodást
Senkitől ki nem állja:
Azért az Éneklőt
Mint megúntt tsevegőt

Ott öli, hol találja.
 Már ez ijjesztésre
 Rettentő izetésre
 A' madár elhallgatott
 Sőt regelre kelve,
 Fejét felemelve
 Menten vég bátsút adott
 Régi szállásának;
 Gonosz szomszédjának
 Társaságától megvált.
 Magános helyekre,
 Sűrű vad bértzekre
 Félre vonúlva kifzállt.
 Itt szép tsendességben,
 Új elevenségben
 Magát lenni képzei,
 Bátran énekelget,
 Sorsáról befzélget;
 Azt az égig emeli.
 De egy fa odvában
 Szokott barlangjában
 Kuttogó otsmán madár,
 Melynek bagoly neve,
 Üldözője leve
 Itt is; kiáltván; hogy kár,
 Az alvás' idejét,

Hallgatásnak helyét,
 Énekkal vesztegetni.
 Azért vendég, hallgass!]
 Többé ne danolgass,
 Mert meg fogsz emlegetni!
 Így hát, az ártatlan,
 Bántásra méltatlan,
 Lemond mesterségéről:
 Nappal holló bántja
 Éjjel bagoly rántja.
 Le, szegényt a' körméről.

A' tudatlansággal
 Vagy kevély mordsággal
 Küszködő felebarát,
 E' színes példában
 Mint lakóházában
 Megesmerheti magát,

Desbillons.

VI.

Paraszt ember. tök. makk.

A' Paraszt egykor tsudálá,
 Hogy a' tök oly szélesen
 Fut a' föld' színén; 's bámúlá
 Azt mondván, nagy kényesen;
 Be nem jól van ez helyhetve!
 Sokkal jobban illene,
 Hogy a' tölgyfán billegtetve
 A' tök, onnan függene!
 Aludtt a'kor bizonyosan
 A' ki ezt így rendelé!
 —Bóltselfkede bolondosan
 A' kését törvén belé.—
 Ha r'ám mint tanátsosára
 Ezt bízta vólna, mondom:
 Annak elalkotására
 Máskép' lett vólna gondom!
 Míg így tünődne magában
 Tölgyfa alá leüle,
 Okoskodván nagy híjjában
 Mély álomban merüle.
 Hát, alig szunnyadhata-el,

Egy makk szépen reáhúll,
 Koppan orra, azzal felkel
 Orra vére elindúl!
 Ekor így szól efzesebben,
 A' fa alól felkelvén,
 Szemét, kezével egyemben
 Az égre felemelvén;
 No! ha makk helytt egy dísznótök
 Fügött volna felettem,
 Bezzeg! most érzénem; mit lök
 A' nehéz test? 's mit tettem?
 Látom, nem kell változtatni
 A' Teremtő dolgában!
 Nints' mit abban felforgatni,
 A' mit végzett magában!

La Fontaine.

VII.

H a l a k.

A' tengert egyfzer a' Kevélység
 Egéfzen felháborítá,
 És az háborgó vízi mélység
 Lakosit mind megbódítá.
 Úgyhogy a' kis hal oda úfzott
 A'hol a' nagy hal fényesen
 Elébb hátra fel 's alább tsúfzott
 Magát hánytatván kényesen.
 Az Halkirály palotájában
 Alig fért a' fok fupplicans:
 Sőt az Antikamarájában
 Egymást nyomta a' fok infáns.
 Mind méltóságra vágyakodtak.
 Sokan nagy nevet nyerének;
 Némelyek el is aljasodtak,
 Szert semmire se tevének.
 A' Stokfis éfzre későn vette
 Hogy ki marad a' vásárból;
 De midőn magát jelentette
 A' tzethalnál, hogy a' sárból
 Húzná-ki őtet, 's ne engedné

Hogy rút neve megmaradjon,
 Sőt azt is többé ne szenvedné
 Hogy más neki rozfsz szót adjon:
 A' tzehal böltsen azt felelé:
 Én meghagyom a' nevedet!
 De betsét még is felemelé
 Mondván: a' te érdemedet
 Senki kérdésbe nem veheti,
 Mert a' Ketsége 's egyéb hal
 Magát te hozzád nem teheti,
 Különben megtudd hogy meghal!
 A' Stokfis vígan hazatére
 Elébbi lakóhelyére;
 De a' fok inftáns ismét kére
 Titulust maga fejére.
 Mert hogy az hír elfutamodott
 Hogy a' Stokfis nagy Úrrá lett;
 Mind Stokfis névre vágyakodott,
 Sőt Stokfis nevet pénzen vett,

Adj a' Szamárnak Uri nevet,
 Tzimerül hadd hordjon zsákot;
 Megládd hogy tsapja majd a' leveit
 Körülte; 's mint szép virágot

Köti a' zsákot az hátára
 A' nagy neveken kapkodó,
 Tsakhogy Úri név' birtokára
 Jusson a' r'á vágyakodó!

Lichtver.

VIII.

Tsillagok. Nap.

A' tsillagok egyfzer egymás' fényességét
 hogy nézék,
 Az elsőségről lett kérdést, éjjel majd elin-
 tézék;
 De mivel mind elsőségre vágytak; meg-
 hasonlának,
 És a' napnak felköltével, előtte elhalának.

Desbillons

IX.

Tenglitz.

EGy tenglitz, hogy az erdőben
 Szárnyára került elsőben ;
 Az anyja fészketől megvála,
 Maga külön fészekre szálla.
 Szép ösztön! mert külön kenyér,
 Sok drága kintsnél többet ér.
 Az ifjúi negédesség
 'S az azzal járó fzellesség
 Azért is egy magas tölgyfára,
 Még pedig a' felső ágára
 Repteté őtet; 's azt vélte,
 Hogy királyság léfzen élte.
 De fészket, — míg készítette —
 A' menykő megemészttette:
 'S tsak a' vólt minden szerentséje,
 Hogy másutt akadott megyéje
 Míg a' nagy zivatar tartott,
 A' mely mindent felfogatott.
 Látván így, hogy magasságban
 Nem lehetne bátorságban,
 Alatson tserébe költözött,

Elébbi forsán megütközött.
 De itt se soká lakhatott
 Két nap alig maradhatott,
 Mert a' nagy por, 's a' sok féreg
 Jó kedvének leve méreg.
 Azért innen is eltávozott,
 Középszer helyre kívánczozott;
 Melyet midőn elvალაფტა •
 Bút bánatot megfzalაფტა.
 Egy középszer terepely fát,
 — Melyen meფსზე senki se lát —
 Nézettki tsendes lakásának,
 Ott állandó maradásának
 Okosan leve fzerzője,
 Vig éltének is őrzője.

Ha vig napot kívánsz élni,
 Senkitől semmit nem félni,
 Nem fzükség hogy Királyifzékben
 Vagy ellenben egy kunyhó' végben
 Rövid éltedet folytassad!
 Tsak azt nézd hogy elbírhasnad
 A' sorsnak reád mértt sújját,
 Hordozd békén nehéz újját!
 Azért magadban Urat, szolgát,

Együtt tarts, hogy a' magad dolgát
 A' középúton vihessed,
 És tűrhetővé tehedd!

Lichtver.

X.

Barátság.]

MÁrton, János, kiket a' jóérkölt, elme,
 Hogy lennének együtt egymásnak védelme,]
 A' szíves barátság' kötelére fűzött,
 Minden szímutatást tőlök megszűzött,
 Egykor, hogy az idő úgy hozá magával]]
 Hajóra ülének szép vidám ortzával;
 Bizák ő magokat a' tenger' vizére,
 Mely az útzóknak tsalárd egy vezére,
 A' szél alig kezde jobbra lengedezni,
 Láttad volna őket már együtt evezni!
 Mert láták lélekben a' kívánt tartományt,
 Melytől várhatnának bőséges adományt.
 A' föld' partja tőlök immár eltávozott
 Tsendes vólt a' tenger semmit nem habozott,
 Égen vízen kívül mit látni nem vala,

De a' napnak ditsön hasadt a' hajnala :
 Azért egész nappal bátran utazának,
 Estve hóldvilágnál tsendesen nyugvának,
 Egyfzer a' kikötőhelytől nem mezfzére
 Midőn már jutnának, megjárák végtére.
 Mert a' fellegeknek fűrű fetétsége,
 Mindent béborítván; oda lett mentsége
 A' rejtekhelyt leső rémültt állatoknak,
 Szörnyűvólta miatt a' zúdúltt haboknak,
 Sőt a' forgószélnek egy dühös tsapása
 Által, lett a' hajó' végső pufztúlása.
 Ugyan is egy kőszál azt széljellszakasztá,
 A' két jó barátot egy deszkán marasztá.
 A' deszka azonban hogy két embert nem bírt,
 A' tenger' fenekén láttatott gyáfzos sírt
 Kézfítni Mártennak, János hív társával:
 De János az halált megvető ortzával
 Bútsúzik Mártontól mondván: Ó barátom,
 Kire e' világnak nagy szükségét látom,
 Te maradj-meg épen, légy jó egészségben,
 Hifzem együtt léfzánk megint majd az égben!
 Én halok-meg inkább, Márton azt felelé,
 De későn, mert János már tsúfzott lefelé
 A' szálról, az halál vízkoporsójába,
 Az örvényes tenger' mélységes gyomrába.
 Im' azonban vigyáz a'. Főgondviselés

Jánosra, megtetszvé a' magaviseles ,
 A' tengert sírjává lenni nem engedi,
 Sőt az hab' teteje', terhét elfzenvedi,
 Úgyhogy szerentsésen a' partra vetődik,
 Melyhez barátja is a' deszkán verődik.
 Azt a' nagy örömet, melyet ekor talált
 Mindkettő, hogy így elkerülé az halált,
 Nints' nyelv, mely megmondja úgy valóság-
 gában,

Hogy ne tétovázzon lerajzolásában.
 Megölelék egymást könyvező szemekkel,
 Mint szövetségesek a' böldeg egekkel.
 A' mit — úgymond Márton Jánosnak —
 éretted

Kiállék, hogy velem azt te tselekedted,
 A' mit én te-veled mivelni kész valék:
 Szívemet sebhezűtő örökös martalék!
 Mártonom! — mond János — ki magad vi-
 seled,

A' baráti nevet, 's majd elmúlik veled,
 Áldott légyen az Ég, mely híven bennünket
 Haláltól megmentvén, megtartá éltünket!
 Azonnal a' partra mélyen leborúlva
 A' Fővalóságot imádák némúlva.
 Az ég elfogadá ő áldozatokat,
 Mint drága füstölgő illatozatokat.

A' két jó barátot még erőssbbé tette.
 Mivel Márton kintsel dús vala felette
 Azért felét annak, Jánosnak adatá,
 Bölts szívét értékekkel is felruháztatá.
 Megáldódott házok, vagyonok, marhájok
 Tsendes éltek után az Ég lett hazájok.

Kleist.

XI.

Oroszlán bőrben bújtt szamár.

Történt egyszer, hogy a' szamár
 Oroszlán bőrre talált,
 Reám veszem, — nem illik bár —
 Úgymond, — még otthon sem háltt —
 Azt vélte, a' bóldogtalan,
 Hogy így rút természetét
 Eltitkolván, az oktalan,
 Könnyen éli életét.
 Nyomban indúlt, nagy hegyesen
 Baktatván az erdőnek,
 Általmegyén egyenesen

Vadain a' mezőnek.
 Gondolja hogy méltóságát
 Ezzel nagyon neveli,
 Egyébaránt szamárságát
 Majd az égig emeli:
 Én hatalmas állat vagyok,
 Kiált: vadak féljete!
 Boszszús indulatim nagyok,
 Engem úgy rettegjete
 Mint minden élőallatnak
 Született ellenségét,
 Kinek ereji meghatnak
 Minden vad' erősségét.
 Felőletek ma végeztem
 Hogy áldozatim leszte
 Már előre megvéreztem
 Fogamat; mind elveszte!
 Igy dühösen neki megyen
 Félénk vad tarsainak,
 'S hogy benne rémülést tegyen;
 Ordítani kezd azoknak.
 De ezen ordításával
 Hogy őket ijjesztete,
 Az álnok mestert, torkával,
 A' róka kinevette.
 Mert reá esmert, szavára,

Szép hosszú füleire,
 Az orofzlán bőr gúnyára,
 És szamár termetire.
 Sőt még ennek állot feljebb
 Ofztán, 's a' nagy vad tsordát
 R'á tsődité beljebb beljebb
 A' fűrűn, 's mint az ordát
 A' matska hogy kikezdhesse
 Várni alig győzheti:
 Úgy ez, hogy kifizethesse
 A' szamárt; kineveti,
 Neki esik köz erővel
 Találtt állortzájának
 Jól megdörsölgeti kővel
 Vastagát — pofájának.
 Mondván: hát szemtelenkedni
 Kell neked lomha féreg?
 Orofzlánnak kell tetetni
 Magad? te botskor kéreg!
 Hát nagyra termett füleid,
 Melyek amott felállnak
 Nemdenem igaz jeleid,
 Hogy születél szamárnak?

A' ki mire nem született,
Arra ne vágyakodjon;
A' mely sorsban helyheztetett;
Abban megállapodjon!
Mert különben úgy lesz' dolga
Mint a' szegény szamárnak:
Sőt, kis Úrból lesz' nagy szolga!
Így pedig sokan járnak!

La Fontaine.

XII.

K í g y ó.

Vólt egy kígyó Afrikában,
 Mely ok nélkül, hamarjában,
 Minden állatnak neki ment;
 És egy marással úgy megkent;
 Hogy a' menten megdagadott,
 Végre pedig megpukkadott.
 E' mesterséggel elveszte
 Sokakat, míg rajta veszte.
 Mert midőn egykor magában
 Múlatna, a' nagy dudvában,
 Az önnön maga' árnyékát,
 —Vélvén hogy egyéb portékát
 Mardosna — úgy megmégelé;
 Hogy maga elveszte belé.

Lichtver.

EXIII.

Kántor. Kóldús,

EGy anyaváros' Kántora,
 Kiben az Érmelyék' bora
 Végtere vízzé vála,
 Hogy egyfzer szolgálatjából,
 A' délyefsi rabotából,
 Kifelé fonfordála;
 A' templom' portikusában
 Szokott gögös járásában
 Egy kóldús megállítá,
 Kérvén az Úrnak nevében,
 Hogy őtet nagy szükségében
 Segítné, 's így szóllítá:
 Ó sípja Szentegyházunknak,
 Kengyelfutója hangunknak,
 Essen-meg rajtam szived!
 Nékem sem apám, sem anyám,
 Sírással áztatom ortzám',
 Én mindég leszek híved!
 Van két szemem, 's még se látok,
 Kezem, lábam, mintegy átok
 Alig mozdúl, nem bírom!

Romlandó testem' fárháza,
 A' fok kintól már eláza,
 Mig megszabadít sírom,
 Segítsetek jó páfztorok,
 Van kenyeretek, borotok,
 Menyben léfzen jutalma! |
 A' fősvény Kántor Úr erre
 Tsak azt nézte, valjon merre
 Osonthatna, vagy alma
 Nints e' most is a' 'sebében?
 Melyet nagy kegyességében
 Refzketve gyermekeknek,
 Mikor estve a' kertjéből.
 Sétálván, gyümölcsöséből
 Ád szükön szegényeknek.
 De 'sebében gyümölcs nem vólt,
 Melyért mérgében majd meghólt.
 A' dolog pénzre került.
 Hogy ezt tehát távoztassa,
 Gondolván hogy papgarassa
 Neki is van, bémerült
 Felelő hofzfas sorokban
 Szintúgy fúldoklott torokban,
 A' nyálát alig nyelte.
 Mondván, nagy kántori hangon:
 Fiam! ládd a' nagy harangon

Tegnap is így megnyerte,
 A' társad a' processusát!
 Azért senki a' siklusát
 R'ád szórni nem tartozik!
 Nekem sints semmi nemzetem,
 Napról napra nehezedem,
 Senki sem imádkozik
 Már én értem, érzem végem',
 Tsak a' szegény feleségem
 Fáradoz még mellettem.
 Én is ma hólnap elmúlok,
 Vízkórság bánt, majd megfúlok
 Mert Ádámtól születtem.
 Semmit neked nem adhatok,
 Egy tanátsal szolgálhatok:
 Tűrdel, mint én, sorsodat!
 Lázár, ez ígéket hallván
 Az éh kerty belől fúrdalván
 Monda: Atyám dolgozat
 Az enyímhez ne hasonlítsd
 Fájdalmimat ne nehezítsd
 Mert nekem, nem tsak testem
 Beteg, de, hiddel! az ezem
 Sem úgy fordúl, mint most teszem
 Mindenkor; nagyot estem!
 Szánj meg azért tégy velem jól

Adj egy krajtzárt jóvóltodból
 Az Úr megáld érette!
 Itt a' kántor sopánkodott,
 A' két 'sebébe kapkodott,
 A' méreg majd megette.
 De hogy a' gyengéjén érte
 A' koldús, 's oly tsalfán kérte,
 Nagy göggel így felele:
 Már, fiam! nekem van ezem,
 Magam' hozzád ám nem teszem:
 Bár a' 'sebem nints' tele;
 Ehol még is itt egy fillér!
 Elég neked ma ennyi bér,
 Sokszor magam se látok
 Egy hétig is nyóltz pólturát,
 Mondásomnak adom urát,
 Ha tudni kívánjátok!
 Keresztelő pénzem nem jár,
 Honnan kapjak egy kis pénzt már?
 Tsak halottól fizetnek
 Nekem, se lakadalomtól
 Sem egyéb Melódiámtól
 Tsak egy batkát sem vetnek!
 Nem tudom hogy miből élek
 Magam is; sőt enni félek
 Hogy szükségre ne jussak!
 C

Azért másfzor engem' ne bánts
Fiam! inkább másokat rants
Elő, hogy el ne fussak!

E' fősvény Kántor' példája
Annak bizonyos próbája:
Hogy nints' oly' fősvény lélek,
Mely ha a' gyengéjét érik,
Bár tőle az ingét kéri;
Azt meg ne oszfa vélek.

Homér. Batrachomyon.

XIV.

Két bölts Perúban.

VÓlt Perúban két bölts, a' ki bírt különös szentséggel;

A' nápot, mint ő istenét, imádá kegyességgel.

De bátor e' buzgóságban mind ketten meggyeztek,

A' tudományban egymástól felette különböztek.

Az egyik, az istenének addig nézett szemébe,

— Azt tartván, hogy szembenézés által járhat kedvébe, —

Hogy lassanként a' szemei meghomályosodának.

Végre eröss fájdalmak között egytzerre kifolyának.

A' másik, azt hitte hogy az ember nem elégséges

Istent látni munkáiban, a' ki olyan fel-séges,

Annál kevésbbé lehet hát, azt az Ifient
fzemlélni,

A' kit a' természet mutat, hogy kell tisz-
telní, félni.

Hogy a' napot ne láthatná, azért magát
elrejté

Egy barlangban, ahová a' nap ságárat
nem ejté.

E' lett ofztán a' baglyoknak kívánatos la-
kása,

A' magát 's világát megúntt állatok' ma-
radása.

E' példája a' fényes nap' két-rendű szol-
gainak,

A' sorsát előnkbe adja a' vallás' dolgái-
nak.

Az ostoba tudatlanság, a' nagy világoso-
dás;

Béldogtalan ezelősség, nyomorútt vakos-
kodás!

XV.

S á n t a d a r u .

A' Nyárnak forró hévségét,
 Midőn már ősz követte;
 Fák' sűvek' minden zőldségét
 A' dér tsípni kezdette:
 Egy sereg daru leszálla
 A' tenger' melyékére;
 Nagy fáztában alig álla
 Lábaira estvére.

Azért is közakarattól
 Azt végezé magában:
 Hogy a' szélső sarkolatból
 Egy reggeli órában,
 Mindnyájan, örvendezéssel
 Együtt felkerekedvén,
 Egyforma gyors repüléssel
 Főldről felemelkedvén,
 Tengeren túl induljanak
 Meleg hazát keresni;
 Sehová le se szálljanak,
 Míg mind által repdesni
 Fognak a' tulsó partokra:

Hol oly országot lelnek,
 Melyben megmaradásokra
 Ofztán jól kitelelnek,
 E' végzésen öfzveséggel
 Midőn hát örülnének;
 Szárnyaikra frisseséggel
 Mind felkerekednének,
 Egy sánta daru magában
 Közöttök tsak búsúla;
 Mert megsebhetett lábában
 Egy lövés béfzorúla,
 Melyet a' kegyetlen vadász
 Reá mért fegyverével,
 Melytől is régólta tsak máfz
 Törtt lábának] sebével,
 A' seregnek indúltával
 A' többit, hát! tsendesen,
 Zokogó séhajtásával
 Szóllítá keservesen:
 Látjátok! oka nem vagyok
 — Ügymond — veszedelmeknek,
 Fájdalmaim olyan nagyok,
 Hogy azok életemnek
 Rövid határt fognak tenni,
 Érzem; 's nekem veletek
 Valjon hogy lehet majd menni?

Erőt honnan vehetek?
 Tsúfsággal ne illessetek
 Engem, hív társatokat!
 Sőt kérek védelmezzetek,
 Mint jó barátotokat!
 Mert félek hogy erőm elfogy,
 Fojvást nem repülhetek,
 Úgyhogy egyfzer testem lerogy,
 A' tengerbe dülhetek!
 A' víg sereg, a' sántára
 Semmit nem is ügyele;
 Hanem a' szél' hajlására
 Repülvén le nem kele
 Mind addig gyors szárnyairól;
 Miglen oda nem ére,
 Ahol minden bajairól,
 Még akkor nap' estvére,
 Egyfzerre lelt orvosságot
 A' melegebb hazában,
 Találván gazdag országot
 A' délnek tornáztában.
 De még is; e' víg seregnek
 Több elbízott tagjai,
 A' mélységes tengereknek
 Lőnek örök rabjai.
 Mert a' szeles repülésben

Sokan elfúlának;
 És mintegy gutaütésben
 A' vizekbe hullának.
 A' sánta darú ellenben,
 Mivel magát nem bírta,
 A' kősziklás kietlenben
 Néha bal sorsát sírta;
 Míg tsendes elmélkedéssel
 Egy egy darabig futott;
 És pihenő lélekezéssel
 Lassanként oda jutott,
 Ahová az egyhúzóban
 Siető sokaságból,
 Némelyik társ, késő nyomban
 Se juta makatságból,

Ti is, hát, ó fzerentsetlen
 De jó ember'fijai,
 Kiket sújtanak szüntelen
 A' bal sorsnak nyilai!
 Semmit meg ne tsüggedjeteK,
 Ti pályafutástokban!
 E' példának engedjeteK!
 Azért, utazástokban

Jó reménnyel útazzatok, ⁷⁷
Ez élet' tengerein!
Tőlök meg ne irtózzatok;
Mert a' tulsó részein
Készen vár egy bóldog szállás
Befogadni Titeket,
Hol, legkissebb könyhúllatás
Sem éri szemeteket!

Bűn, Büntetés.

AMa' gonosz sárkány' fajzatja
 A' bűn, nem lévén ruházatja
 Egykor elhagyá az hazáját,
 Útra vivé minden fajtáját.
 Elsült a' mező, melyet értek,
 Valahány erdőbe betértek,
 Azonnal kopaszon marada;
 Szállást csak a' kígyóknak ada.
 A' baglyok velek repülének,
 És hogy egyszer hátra nézének:
 A' büntetést láták ostorral,
 Utánnok lépni lassú sorral.
 Kineveték tsendes lépését
 Szaporásván magok' menését:
 De a' kísérő mord nézéssel
 Azt felelé fenyegetéssel:
 Elöttem bátran szaladhattok,
 Tűzbe vagy vízbe ugordhattok,
 Mert bizonyosan utólérlek!
 Roszsz ember légy jó, tehát kérlek!

XVII.

A' R ó ' s á r ó l .

SZerelem' virága,
 Tavalz' bóldogsága
 Ró'sa! rólad éneklek!
 Kit magass Istenek
 Magok ültetnek,
 Engedd, hadd emlegetlek!
 Te vagy a' Mú'sáknak,
 A' szép Grátziáknak,
 Választott kedvessége!
 Édes illatodtól,
 Fűszerzám' szagodtól,
 Megújúl egészsége
 E' föld' lakosinak!
 Fájid' bimbóinak
 Ha nyílnak levelei,
 A' nyájas Nympháknak,
 Mosolygó Flóráknak,
 Megtelnek kebeleik!
 De van egy baj benned,
 Melyet neked tenned,
 Úgy tetfzik: nem kellene!

Ki hozzád bátran kap,
Bár legyen szentelt. Pap.
Tövissed van ellene!

E' ró'sás példában,
Mint szép bokrétában;
A' tudomány, szerelem,
Hogy erőszakétel
Által, nem lesz étel:
Minden elhízi velem.

Anakreon.

XVIII.

Két Utazó.

BOrt inni jó, egészséges;
 De benne mérték szükséges.
 Hogy ezt példában láthassuk,
 E' rövid mesét hallgassuk!
 Egy vándorló kováts legény,
 Midőn utazgatna szegény,
 Talált egy utazó társra
 Ifjú Anaxagorasra.
 Ki is a' Philosophiát,
 És annak majd minden fiát
 A' tenyerében hordozta.
 Mert magát jól felborozta.
 Ez azért amazt oktató,
 Így formában tanítgató.
 A' föld mely köz anyánk; íszik;
 De nedvességét kivíszik
 A' fák, fűvek, erdőségek
 Más egyéb minden zöldségek,
 A' tenger minden vizeket,
 Forrásokat, kútfejeket,
 Kimerít szomjú torkával;

De a' nap, ő sугárával,
 Ezt is mind felszívogatja,
 És mind addig iszogotja;
 Míg a' kedves felesége
 Az hóld, hogy nints fényessége,
 Reá járván az urára,
 Réz fedélt tesz ortzájára.
 Így hát ládd e' te is pajtás,
 Tőlünk sints tiltva az hajtás!
 A' szőlőtő' betses levét
 Dítsérjük, 's a' Bakchus nevét
 Magasztalván borainkban,
 Tsergedeztessük torkunkban!
 A' Kováts legény, e' ízóra,
 Hajlandó lévén a' jóra,
 Semmit nem késedelmezett,
 De a' bőltsel beférkezett
 Egy vendégfogadóházban;
 Hol Silénus ült egy vázban,
 Ottan vezérmesterével,
 Bőltsesség' élő fézskével,
 Leúlvén fáradt útjából;
 A' boristennek kútjából
 Tsak hamar oly próbát teve;
 Melytől menten oda leve,
 Mert merúlvén mély álomban,

Hozzá került azon nyomban
 Egy tolvajló régi lator,
 Ki, látta hogy a' bakator
 A' Vulkánus hív fijának,
 Vándorló tanítványának
 Immár a' fejében vagyon;
 Megörüle rajta nagyon.
 Azért hamar felmotózá,
 Ringyét rongyát megakózá,
 Hol meglelvén pénzetskéjét;
 Ellopá tőle erfényét.
 Az alatt Anaxagorás
 Azt vi'sgálta, melyik forrás
 Édesebb a' másikánál?
 És Lyceus világánál
 A' mint a' napot szemlélé
 Hogy két nap van, szentül véle.
 Sőt, hogy ez újj találmányát
 Bakchustól lett adományát
 A' kováttsal közölhesse,
 R'áment, hogy azt felkeresse.
 Ezt tehát, egy szégeletben,
 Setétes bóltos üregben,
 Midőn mély álomban lelte,
 Kitsinbe hogy el nem nyelte
 Úgy kiáltott, míg felverte,

Ki, magát hogy kiheverte,
 Tsak elbámúlt a' két napon,
 A' félre álló kalapon,
 Melyel bölts társa prófétált
 Míg ténferegve lábán állt.
 Ez eddig mind meg lehetett:
 De a' kováts józanná lett,
 Egyszer, 's keresvén erfényét,
 Mint lelkének hí reményét,
 Hát, tsak az hült helyét leli!
 Melytől forró hideg leli.
 Itt a' böltsel öfzvevesze:
 Az Úrnak — úgy mond — nints' efze!
 Befzéllgethet már két napról,
 Kis, nagy boroshordó tsapról!
 Kinek mi a' mestersége,
 Azt úzze, és ezzel vége
 Eddig vólt útazásomnak!
 Bortonnát többé társomnak
 Soha senkit se fogadok!
 Rajta egy szóval kiadok!

A' dobzódás vagy részegség,
Oly közönséges betegség!
Hogy anyi a' Kováts legény,
A' menyi az házi ízegény,
A' tanulót kivált bántja,
Sokszor lábáról lerántja;
De! talán oka ez ennek;
Mert Bakchust hívják Istennek!

Anakreon, -Kleist

Gödény.

EGy gödény béle korogván,
 Midőn egy Kótsagot, és egy halászmadárt
 Magánosan kutzorogván
 A' tóban halászni meglátott; hogy e' kárt
 Eltávoztassa szorosán,
 Fordélyt gondol, magát ítélő bírónak
 Kiáltja; és haragosan
 Először is mindjárt közepén a' tónak
 A' prédájokat elveszi;
 És szent igazság' nevét emlegetvén,
 A' prédát maga megefzi
 Mondván: a' tolvajlást keményen büntetvén
 Áldozom az igazságnak!
 Ilyen szemlátomást való orozásért,
 Fijai az hamisságnak,
 Mászor nyakatokon magam botsátok vért!
 Így foly ma is sok helyeken,
 A' szent igazságnak kiszolgáltatása!
 Vóltak székek, a' melyeken
 Bírák által történt perlők' kirablása!

Kit egyfzer az igazságnak
 Elfoglalt örökre tisztá szeretete;
 Ahoz az alatsónságnak
 Színe se férkezik: sőt emlékezete,
 Bár nintsen ofzlopi kőre
 Jegyezve; megmarad hív tisztelőiben.
 Annak az hamisság' tőre
 Nem kézfít elesést; ítéleteiben
 Sem nagy név, sem nagy ajándék
 Tántorgást nem okoz; minden intézete
 Tsak jámbor szívbeli szándék.
 Halhatatlanság lefz ennek keresete!
 Mert bátor nem nehezítik
 Semmi hazug kövek, ez igaz' sírhalmát,
 De hamvát elevenítik
 Violák; hirdetvén jövendő jutalmát!

Lichtver Horátius,

X X.

T s u k a.

AZ halász, serpenyőjébe,
 Midőn egy tsukát vetett,
 Hogy azt a' maga levébe
 Megfőzze; jó tüzet tett
 Alá: de a' melegséget
 Hogy a' tsuka meggyőzze,
 És a' rettentő hévséget
 Fortélyal megelőzze,
 Tsak kiugrik hevenyébe
 A' tüzes vasfazékból;
 Húll a' párszén' közepébe:
 Ott sül-őszve játékból!

Így kinn a' sors' kemény újja
 Egyfzer megnehezedett;
 Akarmelyik nótát fújja,
 Tsak a' mi végeztetett
 Felőle, annak kell lenni
 Meg; és akarmit tegyen,
 Tseberből vederbe menni,
 Fog, bár akarki legyen!

Desbillons.

XXI.

Gyermek. Cupido.

Egy szép sűrű erdőskében,
 Midőn egy madarász gyermek, lépes ággal,
 A' fák' borúlt rejtekében
 Vonulván, maradat lesne ravaszfággal;
 Meglátá pufzpángfa' ágon
 A' szerelem' fiát, nagy madár formában;
 És sokféle tsaládságon
 Vesztegeté fejét, hogy azt hálójában
 Ejtven, ottan megfoghassa:
 De Cupido egyről más fára repkedvén,
 Üress lett a' gyermek' kassa.
 Mert noha sok rendben neki erefzkedvén,
 Körülte lépes nádat
 Mesterséggel hintett széljel nagy tsomóban,
 Ezen gyermeki szálakat
 Tekintni, se szerzett kedvet Cupidoban.
 Ekor mérges indulattal
 Madarászó lépét elhánván, elvetvén,
 Síránkozó bús szózattal
 Futó lépéseit gyorsan kettőztetvén,
 Egy ott szántó vén Apóhoz

Szalad, ki nem régen a' madarászatra
 Tanítá, 's mint tanítóhoz
 Járulván, bal sorsát a' magyarázatra
 Eleibe terjesztette.

Melyet hogy az öreg szántó tőle értett,
 Magát elébb elnevette;
 És mivel szándékkal senkit meg nem sértett,
 A' madárt megmutattatá
 Magának; melyet hogy azonnal megesmert;
 A' gyermeket így oktató:
 Fiam! e' madárnak hagyj békét, ne bánts!
 mert

E' madár gonosz egy' állat!
 Hidd-el, majd megnyergel, mikor férjfi leszel,
 És bár most rád vonít vállat;
 Jobbágy szolgálatot akkor neki teszel!

Bion.

XXII.

V a k. S á n t a.

EGy vakonfzületett fzegény
 De különben izmos legény,
 Egy sántát hogy előtalált:
 Vezess! — úgymond — reá kiált,
 Kérésed' hogy teljesítsem,
 Bajodat hogy könnyebbítsem
 Barátom? — felel a' sánta,
 — Kit láb'sugorodás bánta —
 Tudd-meg hogy én sánta vagyok,
 Láb'sugorodásim nagyok,
 De neked ép kezed, vállad,
 Izmosabb senki sints nálad!
 Azért engem az hátadra
 Végy-fel, tanátslom javadra,
 Így neked leszek vezéred,
 Örömmel, 's velem beéred!
 Legkissebb gödröt előre
 Megmondok, vigyázok kőre,
 Így lábért szemet tserélhetsz,
 Velem könnyebben elélhetsz!
 A' vak azért szót fogada,

A' sántának kezét ada;]
Ki felúlvén az határa;
A' Tanáts nem vált kárára.

Egynek egy van, másnak van más,
Mely hasznos egy meghasonlás!
Két egyforma ember hogy nints;
A' társaság úgy lett fő kints!

Gellert.

XXIII.

Fejértövis. Figefa.

EGy terepély tsipke bokor,
 — Mely fejértövisnek másként neveztetett —
 Midőn virágzott tavaszkor,
 Fejér virágával kevélyen kérkedett:
 És a' figefa szomszédját,
 — Melyen zöld levélnél egyéb még nem vala,
 Mint tsúfságra felvett tzélját
 Gúnyolván; a' fige végre megszóllala:
 Rajtam,, úgymond,, mit nevetned?
 Nintsen, jó szomszédom! szállj inkább magadba,
 Szememre sintsen, mit vetned?
 Bizakodj szabadon ékes virágodba!
 Virágozni a' természet
 Engem, igaz, ládde? nem kívánt rendelni!
 De gyümölcsem tsepeg mézet,
 A' legnagyobb Úr is szereti lenyelni.
 Ellenben, a' te gyümölcstöd
 Legfeljebb éh varjúk' tsókák' eledele:
 Egésséggel hogy elköltsed
 Kívánom; ó szúrós sövények' fedele!

Régólta tapasztalódott,
 Hogy sok szép virággal kérkedő elmének
 Gyümöltse; ha kóstolódott:
 Még tsak az híre is oda lett betsének.

Sz. Cyrillus.

XXIV.

Kleodamus. Myrson.

Kleodamus.

KÉrdés? ha nem a' nyár,
 Melyben nintsen se sár,
 Sem egyéb kedvetlenség;
 Vagy a' korheles tél,
 Melyben a' fagyos szél
 Mint egy gonosz ellenség
 Tüzelőhöz szorít,
 Zúzmarázzal borít,
 Ágyainkban hevertet,
 Vagy talám a' tavasz,
 Mely bár néha ravasz;

De tsakugyan a' kertet
 Kedves virágokkal
 Gyümölcsös ágakkal
 Tarkán felékesíti;
 Föld' veteményeit,
 Bőv szüleményeit,
 Harmattal nedvesíti?
 Vagy hogy az ősz inkább
 Mindeneknél drágább?
 Mely akarmely éhséget
 Tőlünk eltávoztat,
 Sok gyümölcsöt ofztat,
 El-öl minden hévséget?

Myrson,

Myrson erre felel:
 A' ki hogy kitelel
 Lássa! az, az ő dolga!
 Többet én nem mondok;
 Istennél a' gondok!
 Én vagyok tsupán szolga!
 De ha válaftthatnék,
 Egyet megtarthatnék
 Közzüle én magamnak;
 A' nyár' forróságát,
 Gyúlaftzó lágyságát,

Nem tartanám javamnak!
 Az ősz se kellene!
 Mert vagynak ellene
 Sok őszí betegségek;
 Baratzkok, körtvélyek,
 Más egyéb veszélyek;
 Nagy deres hidegségek!
 Tsak téged' kívánlak
 Ó tavasz! mert szánlak
 Hogy erőt nem vehetel
 Az egész esztendőn;
 És abban illendőn
 Országglást nem tehetel!

Bion.

XXV.

K a k u k.

EGykor egy tazinege, a' kalitkájából
 Hogy szemügyet vévén, drótos Kastéjából
 Pestről elillantott; régi lakóhelyét
 Meglelvén, elérte a' Rákos mezejét.
 Alkonyodás tájban akadt egy kakukra,
 Mely szintén akoron egy odvasfa' lyukra

Repkedvén, a' tzinke' mivel ott találta;
 Szokott üres hangon, hozzá így kiálta:
 Felőlünk az Urak, mond-meg, mit szóllanak?
 Melodiainkról valjon mit tartanak?
 Mit nevezetesen a' filemiléről?
 Szép énekeinknek ama' mesteréről?
 Hangítsálásait mindenek ditsérik,
 — Felel a' tazinege —, sőt még arra kérlik,
 Hogy ha nints terhére, soha ne hallgasson,
 Hanem, urat, köldúst, egyre múlattasson!
 Itt a' kakuk ismét új kérdésre fakadt;
 — Melyen a' felelő tzinke majd fenn akadt —
 Hát a' patsirtának van e' betsülete
 Ezt — felel — az ének' önnön természete
 Úgy hozza magával; azért a' rigónak
 Füttyölése is szép; sőt még a' szajkónak
 Borbélyműhelyekben a' nyelvét felmetfzik:
 Mert sok fetsegése a' köznépnek tetfzik.
 A' kakuk a' tzinke' tovább nem állhatta,
 Hanem nagy fel szóval mind azonn úntatta,
 Hogy már ő róla is valamit mondana,
 A' mit nagy Uraktól felőle hallana?
 E' kérdést tsak rövid felelet követte:
 Én — úgymond a' tzinke — szégyenlem felette;
 De még is neked mást nem tudok vallani:
 Felőled senkit se hallottam szóllani!

Ekor hát a' büfzke néma kakuk madár,
 Nem látván előre, kérdésivel mint jár?
 Rögtön felfogadá ostoba fejével.
 Hogy boszszúságából, míg tsak bir eözével,
 Többé soha senkit melodiajáról
 Nem dítser; hanem tsak kérkedik magáról.

Gellert.

XXVI.

Az Afzszonyokhoz.

A' Termézet, böltsességgel
 Formálván mindent ópséggel;
 Szarvat adott a' bikáknak,
 Körmöt a' szép paripáknak;
 Nyúlaknak szökő lábákat,
 Oroszlánnak nagy fogakat,
 Úszóerőt az halaknak,
 Repülést a' madaraknak,
 A' férjfinak erősséget,
 Okos lelket, vitézféget
 Adott, maga védelmére.

De, az Afzszonyok' részére
 Valjon mit ajándékozott?
 Egy fegyvert nekik is hozott
 Tsakugyan; adott szépséget;
 Mely tud anyi mesterséget;
 Hogy se tüztől, sem a' vastól
 Nem fél; se semmi farkastól!

Ez igazfágot mesében,
 Vagy más fedeles tsészében
 Mutogatnom; nem kell azért:
 Mert ahhoz, minden afzszony, ért.

Anakreon.

XXVII.

Szíves látogatás.

EGy nyíltfejű friss Kavallér,
 Kit a' mai világ nevele,
 És sok bőltességet elnyele,
 Mert 'sebében, arany, tallér
 Bőyen vólt; ki tsak újságot

Hordott magával, 's fetsegéssel,
 Mint valamely szarka tsergéssel,
 Hirdetett sok díbdábságot;
 Ki soha még akkoráig
 Tsak gondolkodni se tanúla;
 Egykor egy bölts Úrhoz járúla.
 Kit bár addig az óráig
 Hírében sem esmerhetett;
 De szíves látogatására,
 Azaz: maga' mulatására
 Még is elmenni szerezett.
 Én vagyok igaz szolgája
 — Úgymod — az Úrnak, és sajnálom
 Hogy könyvei között találom!
 Talám, nints' is egy órája
 Egész nap, melyben mulasson?
 Az idejét, magánosságban,
 Írások között, pufztaságban
 Tölti, hogy ne vigadhasson?
 Megúhja magát már látom!
 Imé, én tehát barátságból
 Befzéllgetek a' nagy Világból
 Az Úrral, és nem botsátom
 Mig a' könyvét le nem teszi!
 A' bölts, ki eddig nem szólhatott,
 Tőle motzfanni se tudhatott,

Mond: talám roszszúl nem veszi
 Az Úr' hogy tsak rövideden
 Felelek; a' magánosságot,
 Mint tsendesítő orvosságot,
 Én veszem oly édesdeden!
 Hogy soha még úgy magamat
 Valósággal meg nem únhattam;
 Mint miólta arra juttattam:
 Hogy az Úr lakja házamat!

Gellert.

XXVIII.

A' Szerelemről.

ERöss férje Cytherenek,
 Istene Koyátsoknak,
 Vulkanus, ki, műhelyének
 A' Samóthrakusoknak
 Tengerénél megszeretvén
 A' Lemnosi szigetet,
 Mesterségét ott követvén,
 Abban minden ligetet,

Szüntelen égő kohának
Szenévé változtatott;
Mert nyilat, Venus' fiának
Tsak ott kovácsolhatott:
Mihelyt egy nyilat készített,
Venus annak hegyére
Azonnal lépes mézet tett;
De ismét az élére
Cupidó keserű mérget
Híntett; azt bizonyítván:
A' szerelem, minden férget
Hogy bátor elámitván,
Először édesnek látszik;
De keserű végtére,
És a' ki e' nyillal játszik;
Nem lel írat sebére.

Anakreon.

XXIX.

Polyhistor.

A' Styx vizénél —, ahová bizonyal mind
 eljutunk,
 Akarmilyen mesterséggel tőle féltünkben fu-
 tunk —
 Megjelenvén egykor reggel egy bölts, ki-
 nek ruhája
 Könyves házának porával, valamint paró-
 kája
 Úgy tele vólt; hogy e' böltsnek porozó
 árnyékától
 Maga Charon elíjjedvén, azonnal tsónak-
 jától
 Egykitsinbe meg nem szökött, 's a'mint fe-
 lé evezett,
 Hogy megismerje, ki legyen? mindent öfz-
 venevezett.
 Midőn tőle utóljára ásítózva kérdezte
 Személjének milételét? magát ekép nevezte:
 Én vagyok egy Polyhistor, kinek nagy tu-
 dományát

Mint egy kimeríthetetlen kútfejű arany bá-
nyát

Minden fő Akadémiák, nagy Universitások
Mély főhajtással tisztelnek, kit, majd min-
den Mágánások

Tanátsosúl választának; ki, tudván sok
nyelveket

Megmutattam böltsességgel, hogy kell írni
könyveket?

Az alatt míg számlálgatta a' bölts nagy
charakterét,

Charon előtt fojtatgatta titulusáról perét;
Egy más árnyék is érkezett a' rév'partja'
szélére,

Mely árnyék alázatosan mikor Charonhoz
ére,

Általa megkérdeztetvén, mi legyen hivatala?
Tsendes magaviseléssel együgyűn megszóllala:
Ó! én régen vártt révéstem! itt vagyon egy
nyomorúlt,

Ki egyedül az istenek' 'sámolyfzékéhez bo-
rúlt;

Ki, magát mindenek' felett bár kívánta ta-
nálni;

De szívének rejtekéhez tsak ritkán tudott
nyúlni!

Mert szívemet okossággal ha tegnap vezér-
 lettem,

Mára jurván, szégyenemre! vétkim' rabjává
 lettem!

A' kevély bölts Polyhistor e' vallást tsak ne-
 vette,

És a' Charon' tsónakjába a' lábát már bé-
 tette,

Hogy előfzör is ő menjen által a' böl-
 dogságra.

De Charon kemény feddással őtet tafzítá
 hátra

Mondván: ama' böl dog lélek méltó a' di-
 tsőségre!

De te kevély Polyhistor, nem vágyhatfz
 elsőségre!

Van már fzáz efszendeje is, hogy oly' lelket
 nem vittem

Által a' fojóvizemen! azért látom, jól hittem;
 Hogy az ilyen arnyékokkal, mint a' milyen
 te is vagy,

Az Istenek másként bánnak! Charon is
 veled felhagy!

Gellert.

Hyacinthus.

HYacinthus, egy szép ifjú, Apollót megszeretvén,

Érette a' kellemetes Zephyrust is megvetvén;
Zephyrus, hogy megbofszúlja sokáig mesterkedett,

Azért annak élte után szüntelen leselkedett,
Phébus tehát nem sokára az égből leeresztett
Egy tányért, melyen Zephyrus mindjárt szemet meresztett,

És álnokúl Hyacinthust vele úgy érdekelte,
Hogy az, szegény fejét többé soha fel sem emelte.

Apolló, nagy keservében, mindenféle fűveket,
Orvosi tudományából egyéb hasznos szereket
Noha az ötet szerető Hyacinthuson próbált;
De késő vólt a' mesterség; lelke tőle már elvált.

Ambrosiával kötözte haszon nélkül sebeit;
Hijjában mosta Nektarral hidegültt tetemeit!
Halál ellen nintsen azért semminemű orvosság,

Bár éltünket őrzi néha az orvosi okosság!

Bion.

X-XI.

Beteg Kánya.

EGy beteg kányán síránczótt
 Az anyja, öregségében,
 És fiának, szükségében,
 Mindenféle szereket hozott.
 De semmi hasznát nem érezyén
 Az orvosi jó fűveknek
 A' beteg; az isteneknek
 Szent kegyelméért esedezyén,
 Az anyyát is arra kérte;
 Hogy könyörögne érette,
 Mert már fúldoklott felette:
 Melyet az anyja midőn érte;
 Az haldoklónak szép intéssel
 Felele: mi tevő legyek?
 Akarmely istenhez megyek,
 Nem leszen hozzád kedvezéssel!
 Tudod, eddig mikép' nevetted
 Az istenek' templomait?
 És szentséges hajlékait
 Megmotskolni se szégyenletted?

A' ki, mikoron jól van dolga,
 A' teremőt elfelji;
 Magát kéz veszébe éjti:
 Mert tökéletlen egy rozsz szolga!

Ésopus.

XXXII.

Sajt. Matska.

EGy juhos gazda, a' sajtját, pintzébe
 hogy letette,
 Még ezre vette jóformán, az egér majd
 megette,
 Azért matskát botsáta-be a' pintzegátorában
 Hogy az ottan gyönyörködne az egerek'
 torában.
 De a' matska, sajtra kapván, az egér' pufz-
 titásnak
 Békét hagyott, és a' sajtból nem hagyott
 semmit másnak,

Ugyan azon egy dolognak, vagyon több
 ellensége,
 Melyet okoz az állatok' sokféle különbsége.
 Ellenséget őrizetre anyit tesz' hát! fordítani,
 Az embernek, jószágából mint magát ki-
 puszítani!

Le Noble.

XXXIII.

F a r k a s.

EGy gonosz ordas férget
 Tőrében megfogván
 A' juhász, hoza mérget,
 Hogy mellé sullogván,
 A' farkast azon nyomban
 Megölje egyszerre,
 És mintegy alattomban
 Visgálja, ha merre
 Gondolkodik a' féreg,
 Magát szabadítani?

Hogy rajta, úgy a' méreg
 Tudhasson segíteni.
 Látván végső óráját
 A' fogoly farkaska,
 Hofzfúra nyújtván száját,
 — Mintha vólna laska —
 Felfogadá az égre,
 Főldre, hitmondással,
 Hogy az hústra oly végre
 Tsak hunyorítással
 Se néz többé; hogy egye,
 Tsak most szabadúljon,
 Bár büntetését vegye
 Máskor; hadd pirúljon!
 Az haláltól eképen
 Tegnap menekedvén;
 Ma a' tserének szépen
 Neki erefzkedvén,
 Egy süldőt a' motsárban
 Fertődni hogy látott:
 Úgy látzik — mond — e' sárban
 Eledelt botsátott
 A' szerentse számomra;
 Ez, bizonyosan hal!
 Jövel hát! a' torkomra
 Ó kis hal! hogy felfal

Mert különben féltelek
 Valami nagy hartsa!
 Így bőjtön kitelelek,
 Tsak a' kondás tartsa!

Sok Prókátor mesternek
 Ezer a' fogása!
 Melytől lett már száz pernek
 Végső elhalása!

Desbillons.

XXXIV.

Majom. Róka.

A' Rókát hajdan egy majom
 Sokáig vesztegette,
 Nekem — úgymond — nagy a' bajom;
 Segíts! kérlek felette!
 Testemnek hátulsó része
 Ládd! egészen fedetlen,
 Mint valamely füstös tsészé
 Villog; melly is illetlen!

A' farkad' hofzfúzáságából
 Adj nosza egy keveset!
 Hogy barátom' jóvóltából
 Rólam ezen rút eset
 Elmúljon: így a' mi néked
 Mostan terhedre vagyon,
 Mivel bőven van értéked,
 Hasznomra leszen nagyon
 Ha közlöd: de azt felelte
 A' róka: Ó barátom!
 A' természet mint rendelte
 A' mim van, nem botsátom
 Soha ki a' bírtokomból;
 Mert nekem nints semmim sok!
 Azért; kis gazdaságomból
 Semmit neked nem adok!

A' dús gazdag, ritkán mondja
 Hogy elég a' bírtoka,
 A' szegényre semmi gondja;
 Melynek egyenes oka
 A' gazdagsághoz köttetett
 Alávaló fösvényiség;
 Mely' ellenébe tétetett
 A' jószívű szegénység!

XXXV.

Harapó kutya.

EGy harapó nagy kutyára,
 Tsengetjút kötött nyakára
 Annak okos gazdája.
 Hogy mindennek a' tsengésről,
 A' kutya' közelgetésről
 Lenne jeles próbája.
 De a' kutya ditsekedve,
 Hogy gazdájának jó kedve
 Arra a' tisztességre
 Ötet emelte, hirdetvén,
 Érdemeit emlegetvén
 Másoknak nevetségre
 Magát tsúfosan kitette.
 Mert hogy minden észre vette
 Dölyfös rút kevélységét,
 A' tsengetjű jeladásról
 Maga' kiharangozásról
 Az eb' értetlenségét,
 Valaki előtalálta,

Bolondok közzé számlálta
 Mondván: a' te tzímered,
 Szóll harapó virtusodról,
 Míg szemed, dühös vóltodról
 Veled együtt megmered!

Ésopus.

X X X V I,

Allóképeknél beszéllő Orator.

HOlmi állóképeknél
 Szép faragott köveknél
 Egy *Orator* megállván,
 Beszéllett predikálván
 Az ostoba köveknek,
 Úgy mint a' szerelemnek,
 Haragnak, versengésnek,
 Dölyfös kevélykedésnek;
 Hogy hallgatnának szóra,
 Hajlanának a' jóra!
 Ezt meglátván barátja
 Kérdezi, miért tátja

A' száját, siketekre,
 Néma állóképekre?
 Az *Orator* felele:
 Mindegyet érek vele,
 Akar az emberekhez
 Szóllok; akar kövekhez!

Richer.

XXXVII.

S z e m.   S z á j.

A' Szájnak megirigylette
 A' izem, hogy mindég eszik;
 Mivel tsak azt szégyenlette,
 Hogy a' szájnak megveszik
 A' sok drága eleséget
 Minden rendű emberek,
 És az által elsőséget
 Nyernek a' száji erek.
 E' panasz' meghallgatását
 A' két kéz segitette,
 Azért a' izem' kívánását

Mindjárt teljesítette;
 Színmézzel addig étette
 A' kíváncsi szemeket,
 Mig végre megvesztegette
 A' látó érzéséket.

Desbillons.

XXXVIII.

Haldokló atya.

V Ólt két fia egy atyának,
 Egyik Péter, ki anyyának
 Miólta szopta tejét,
 Teli töltötte fejét
 Eszetlen ostobasággal,
 Kábító tudatlansággal;
 Mely kintsre midőn szert tett,
 Majdnem eszellőssé lett.
 János vólt ennek testvére,
 Ki mihelyt az esze ére,
 Szüntelen okoskodott
 Józanon gondolkodott.

Az

Az atya e' gyermekeit
 Jövendő örököseit
 Halálakor tekintvén,
 Jánost magához intvén,
 Beteg ágyához állítá:
 Szomorúan így szólítá:
 Fiam! én nem sokára
 Megyek élők' útára;
 Csak egy gond bántja szívemet,
 Szaporítja keservemet,
 Melyen addig tűnődöm,
 Miglen megemésztődöm!
 Látom, neked vagyon efzed;
 Ezzel nyomorúttá teszed
 Bizonyosan magadat,
 Nem kereshedd javadat!
 Nyúlj azért e' ládátskába!
 Ennek belső fiókába
 Számodra kintset tettem;
 Mert régen megérzettem
 Hogy különben el nem élhetsz
 Soha, sőt szüntelen félhetsz,
 Hogy jutol koldúságra!
 Végső nyomorúságra!
 De, kedves Péter bátyádnak,
 Fogadd szavát az atyádnak!

Semmit ne adj belőle!
 Mert tudd-meg azt felőle,
 Hogy ő, ostobaságával,
 Mint más nagy okosságával,
 Sokkal jobban élélhet;
 Roszsz napoktól nem félhet.

Gellert.

XXXIX.

Majom. Óra.

EGy Úr, nagy sietséggel
 Midőn kifordulván
 Szobájából, oly véggel
 Hirtelen indulván,
 Hogy foglalatosságát
 Hamar elvégezze,
 És nyughatatlanságát
 Többé ne érezze:
 A' falon felejtette
 'Sebbeli óráját.
 Az órát megsejtette
 A' majom, és száját

Soká reá tátotta,
 Végtére levette,
 Most füléhez tartotta,
 Majd sinórra tette.
 Ismét hirtelenséggel
 Felvoná kúlsával;
 Szokott ezességével,
 Friss majmozásával,
 Rajta mind azt követvén
 Valamit az Úr tett:
 Kerekeket töretvén,
 Az óra oda lett!

E' majom a' tudatlan
 Orvost ábrázolja;
 Ki mivel tanúlatlan,
 Addig kuru'solja
 Az ember' betegségét;
 Míg majom' módjára
 Juttatja egészségét
 Az halál' karjára!

Lichtner.

Oroszlán.

Minden dolog mértékkel jó; ez oly tiszta igazság,

Hogy hofzfasan mutogatni nem hagyja az okosság.

Anyira, hogy az emberek ha ezt tudni akarnák;

A' fejeket, bal sorsokon, kevesebbet vakarnák!

Ílyen dolog a' Izerétet, mely ha renden túl megyen,

Vakká, sőt bolondá teszen mindent, akarki legyen!

A' ki ennek igaz vóltát nem hiszi, hogy láthassa

Példában, e' rövid mesét illő hogy meghallgassa!

Történt egykor az orofzlán, egy leányt meg-
kérített

Hogy feleségül vehesse, és mindent elkö-
vetett

A' leányos ház' attyánál, szép szóval, de
hijában!

Mert kosarat kapván tőle, nem bóldogúlt
tzeljában

A' vad erre, mintha bofzfűt akart volna
állani,

Az atyával fortélyosan kívánt szembe szál-
lani,

Tsikorgatta nagy fogait, dühös tekintetével
Rémitette az öreget, rettentő nézésével.

Így lett, hogy a' szegény atya, ezen go-
nosz vejétől

Íjjedtében, majd elállott elébbeni eszétől!
Azért beszédit fordítván, egyszerre azt fo-
gadja,

Hogy bizonyos kötés alatt leányát neki adja.
Mondván: rendre fogaidat ha kihagyod vo-
natni,

E' mellet nagy körmeidet egyenként elvá-
gatni;

Legyen tiéd a' leányom! nem bánom, jó
barátom!

A' mi ugyan én rajtam áll, neked által-
botsátom!

Az ostoba szerelemtől megvakúltt erőss állat,
Bár elsőben e' kötésre vonított ugyan vállat,
De tsak hamar minden fogát rendre kirán-
gattatá,

Hegyes körmeit tövéig apróra vágattatá.
Ekor a' szép leány' attya, majd minden
tselédéstől

Botot fogván, a' Vőlegényt öszvetőré fejestől!

la Fontaine.

XLI.

A' Szelességről.

AZ aranyidő tájában
 Költt egy mese, szép formában,
 Mely írva van eképen:
 E' földszínét a' szelesség
 — Mely emberben fertelmesség —
 Egykor elhagyván szépen;
 Jupitertől szállást kére,
 És midőn a' menyhez ére,
 Merkurius meglátván,
 Azonnal hozzá fordúla,
 Állapotján megindúla,
 Sőt, szárnyát lebotsátván,
 Menten magára ülteté;
 Egyszeriben elrepteté
 A' Paphosi kisededhez
 Mondván a' nyilas istennek:
 A' nagy Úr közöntvén ennek,
 — Kihez, mint vezéredhez
 Bízhatfz, — „mond om „ ez hív társnak,
 — Kit fiai áldnak Mársnak, —
 Ajánlván barátságát,

Általam izeni néked
Hogy ennek, Királyiszéked
Szeresse tarsaságát!
Ekor a' szelesség nyomban,
A' Paphosi arrestomban
Fojtatván hivatalát;
Azólta a' szerelemnek,
— Hogy minden vezedelemnek
Megkóstolja italát —
Szüntelen előtte megyen:
Mely hogy eképen lett legyen,
Tsak abból is világos;
Mert ki Cupidót tiszteli,
Hogy szelességét viseli
Tzímerül: nyilvánságos.

Gellert.

XLII.

Fösvény Gazdag.

Vólt egy fösvény, a' ki bírván sok pénz-
 zel, gazdagsággal,
 Örökké élni fzeretett, de még is orvossággal
 Magát nem merte gyógyítani; mert pénzt
 kíméllette,
 Semmi orvost nem hívatott, fösvénykedett
 felette.
 A' Lelki-Páfztört hívatá azért orvoslására,
 Kérvén, hogy ott könyörögne vele job-
 bulására.
 Ígerte is, ha meggyógyúl; hogy el nem
 felejtkezik
 Róla, állítván, felőle hogy majd megem-
 lekezik.
 Imádkozott e' érette a' Pap? azt nem
 tudhatom;
 De fájdalom! azt az egyet róla még is mond-
 hatom,
 Hogy a' beteg meggyógyúlván, {a' Papot
 sok áldással
 Áldotta; de nem terhelte semmi adakozással.

XLIII.

Ifjú tudós.

EGy ifjú, ki szorgalmasan
 Könyvet olvasott szüntelen,
 Egy öreget kért szertelen;
 Mit olvashat alkalmatosan
 Hogy el nem titkolván ő tőle,
 A' maga bölts ítéletét;
 Mivel tölthesse életét?
 Egy két szót mondana felőle!
 Az öreg tudós, örömében
 Kezdé nevezni Homerust,
 Demosthenest, és Pindarust,
 Más többet, kik' érdemében
 Egy okos se kételkedhetik.
 De az ifjú szelességgel,
 Idei idétlenséggel
 Felel: hogy ő nem érkezhetik
 Előlvadni többé azokat;
 Mert nem újságok előtte,
 Őket immár majd elnyőtte;
 Azért, inkább mondna másokat!
 E' dolgot az öreg hallgatván,

Tsak azt mondá rövideden:
 Mit lehessen édesdeden
 Ólvasnod fiam? ha oktatóván
 Téged, valót kívánsz hallani?
 Mivel tudományid nagyok
 E' szerént, imé kéz vagyok
 Újságokra útasítani!

Gellert.

XLIV.

Szerentsés Házasság.

A' boldogságra két út vezet,
 Az értelem, és a' jó szív.
 E' drágalátos két nevezet
 Mikor páros életre hív,
 Boldogságunkat sokasítja:
 Mert két lelket egyé téfzen;
 Egy akaratra úgy búzditja,
 Hogy lehellést együtt vészzen.
 Ellenben, e' kettő híjjával
 E 6

Ha ki páros életre kél;
 Bár kérkedjen méltóságával,
 Bóldogtalan életet él!
 Ez igazfágnak válóságát
 Hogy annál jobban láthassuk;
 Gellert atyánknak okosságát
 E' meséjében hallgassuk;
 Az házasság' nagy Istenének
 Legyen — úgymond — áldott neve!
 Mert szent jele ő jókedvének
 Nekem meglátható leve!
 Meglátám azt, a' mit atyáink
 Látni nagyon óhajtottak,
 Melynek nemlétén nagyanyáink
 Mint mi, szintúgy sóhajtottak!
 Látám — mondom — a' bóldogságot
 Egy szerentsés házas párban
 Lakozni; mely tett méltóságot
 Erköltsel benne nagy árban!
 A' szertetet, a' vidám elme,
 E' párt mindenben éltette;
 Bölts viselet, az Úr' félelme,
 Minden jókkal szerettette
 Értéke mellett bírt szépséggel,
 Mely tavol a' kevélységtől,
 Együgyü kellemetességgel

Megáldva vala az égtől!
 Az elme' szép tulajdonságait
 Benne sűrűn szemlélhetém,
 Úgy hogy e' párnak boldogságait
 Vele együtt érezhetém!
 De fájdalom! ez áldott képnek
 Menyei ábrázolatja;
 — Hogy ne legyen e' földi népnek,
 A' virtusról rajzolatja —,
 Szemem elől eltűnt egyszerre!
 Melyből látám hogy vólt álom;
 Sőt, azólta, bár akarmerre
 Nézzem e' párt: nem találom!

Gellert.

XLV.

F a v á g ó.

EGy favágó szegény ember, nyeletlen feje-
léjével

Egy gajjat se vághatta-le minden mestersé-
gével.

Azért a' szomszéd nagy erdőt mind addig
kéregette

Míg kérését, adván nyelet, egy fa teljesít-
tette.

Ekor az erdőnek esvén a' favágó jó barát,
Egyszerre leaprította az egész erdő farát!

Ellenségnek fegyvert tehát annyit teszen
készíteni:

Mint embernek maga ellen véres hadat in-
dítani!

la Fontaine.

XLVI.

Rák.

EGy vén rák a' fiók rákot hofzfazan
mind úntatta,

Hogy előre máfana szépen, szüntelen tsak
nógatta:

De a' fiatal rákotska, az öreg tanítóját

Így fizette-ki ezesen gúnyoló oktatóját;

Eredj, hát! — úgymond — előttem, szép
apám! majd meglátod!

Hogy lábadat te is mint én hátrafelé bo-
tsátod!

la Fontaine.

Jövendőmondó.

EGy nagy város' piatzára soká járt egy
 Próféta
 Ki régen azt jövendölte, hogy egy tüzes
 Kométa,
 Azt a' várost nem sokára el fogja süllyesz-
 teni,
 És egyfzóval benne mindent tűzzel fog el-
 vészteni.
 E' bölts tehát jövendőkről mind addig beszéll-
 getett,
 Míg egy az hallgatók közzül szörnyű na-
 gyot nevetett;
 És látván rongyos gúnyáját a' jövendőmon-
 dónak,
 A' mellett vastag fenekét, mint hat tsebres-
 hordónak,
 Felkiálta: jó barátom! mond-meg inkább,
 mit eszel
 Hólnap? bolond hallgatókra ha többé szert
 nem teszel?

XLVIII.

Majom Kölykök.

Holmi majom kölyköket,
 Egy tanító, hogy majd őket
 Illendón nevelhesse,
 Jóra vezérelhesse,
 Oskolájába fogada:
 Mindent eleikbe ada
 Valamit csak lehetett;
 Mert tanítani szerezett.
 A' majmok immár tanultak,
 Semmihez tiltva nem nyúltak;
 Azért azokat épen
 Magával tartá szépen.
 De velek egyszer megjárta,
 Természeteknek nem árta
 Mivel semmi oktatás,
 Se semmi jó szoktatás,
 Mert hogy egy nagy úrkoz mentek
 Mint a' rigók úgy reppentek
 Az asztali almára,
 Szép körtrélyre, szilvára.

És minden illendőséget
 Tanúlt szemérmességet
 Egyfzerre levetkezvén,
 A' múltra emlékezvén,
 Tsúfosan tüstént megettek
 Minden gyümölcsöt; 's úgy tettek,
 Mintha az oskolának,
 Kivált a' Logikának
 Hirét sem hallották volna!
 Melyből a' mester ha szállna
 Azt venné-fel letzkének,
 Hogy: — mint a' régi ének
 Tartja — se nagy, vasvillával
 Se semmi ütő páltzával,
 A' régi természeted'
 Ember! el nem űzheted!

Debillons.

XLIX.

Háládatosság.

AZ igaz háládatosság,
 A' jó erkölcsöknek nemtsak szent törvénye,
 De azt maga az okosság;
 — Mely a' jámbortzélnek vezető ösvénye —
 Mintegy mennyei hagyományt,
 Minden embereknek követni rendeli;
 És általa, a' tudományt
 Szíveinkel együtt bennünk megszenteli.
 E' virtus, oly kötelesség;
 Hogy azt az emberen kívül más állatok,
 Bár benne nints nagy észesség,
 Sem egyéb erköltsi tiszta indúlatok;
 Még is készen teljesítik.
 Azért szüléiket, ha megöregesznek,
 Táplálják, sőt melegítik.
 A' gólya madarak, szinte' eképen tesznek!
 Mely példát, a' követésre
 Sok rossz gyermekeknek a' végre kívántam
 Megírni; mert nagy veszésre
 Közzülök hogy rohant, számtalant megszántam!

Majom. Tükör.

A' majom, rút ábrázatját
 Mivel még nem láthatá,
 Egy tükör az artzúlatját
 Neki jól megmutatá:
 Melyet látván, e' rút képet
 Magáénak nem vélte,
 Mert magáról minden szépet
 Feltévé, azt ítélte,
 Hogy a' tükör mesterséggel
 Egy ordas farkast mutat,
 Mely akkor is nagy éhséggel
 Küfzködvén, prédát kutat.
 A' tükröt kezdi dítserni,
 Áldja a' mesterséget,
 Mely ennyi sokra tud érni!
 De itten vetett véget
 A' majomi vígasságnak
 A' szomszéd jó barátja;
 Mondván: tartsad igazfágnak
 Szomszédom! minden látja,
 Hogy ezen tükör, valóban

A' te ábrázatodat,
 Mint valamely álló tóban
 Úgy festi-le tagodat!
 Ekor a' majom elfutván
 A' maga árnyékától,
 Mérgeges indulatra jutván,
 A' tükör táblájától
 Elkezdé a' szidalmazást,
 És mind a' mesteréig
 Folytatta a' rágalmazást,
 Reggeltől majd estvéig!

Ezen mesékben, a' képet;
 Ha ki nem szenvedheti;
 Mert a' tükör neki szépet
 Nem mutat? azt teheti
 Miattam, a' mit mérgében
 A' majom e' példában
 Tett; nagy esztelenségében,
 Útálatos vóltában!

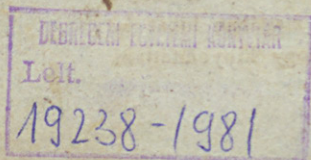
Richer.

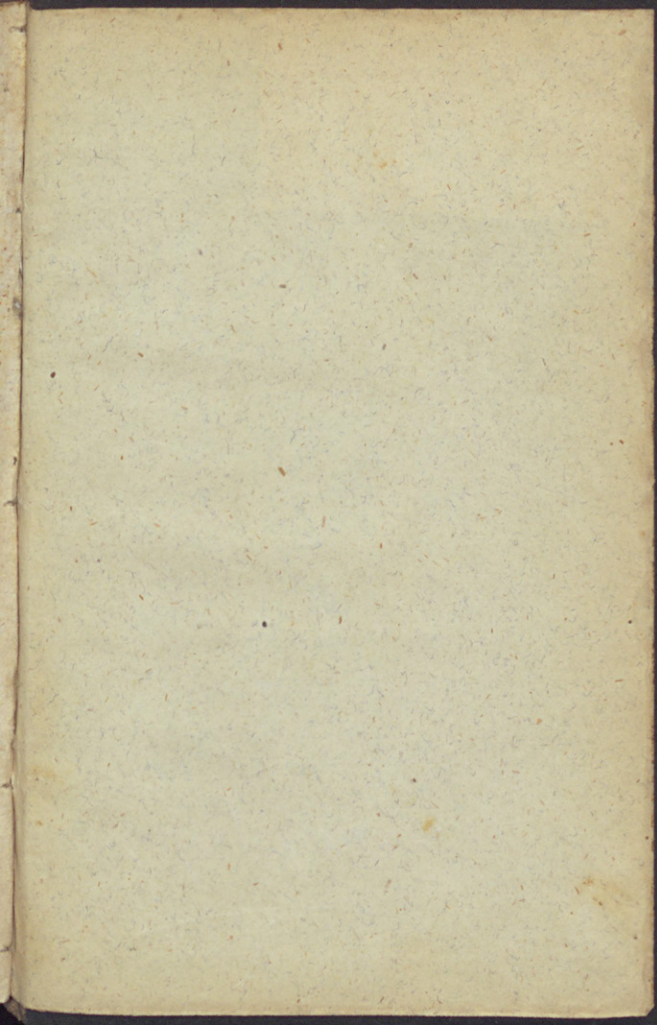
Epilogus.

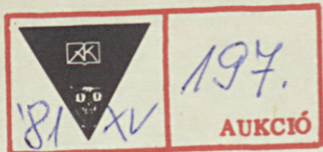
MIdőn meséimet írárn,
 Beteg testem' alig bírám
 Nagy betsú olvasóim!
 Hat esztendősinlődésim,
 Rajta lévő tünődésim
 Mert nekem megrontóim!
 A' fájdalom ha belőlem
 Néha kiállott, hogy tőlem
 A' roszsz kedv inkább múljon,
 Ilyen foglalatosságra,
 Mint élelztő orvosságra
 Valamitskét vidúljon
 Lelkem; úgy fogám magamat!
 Vagy ha falusi házamat
 Mikor meglátogattam,
 Ott hivatali dolgomtól
 Gyűlési állapotomtól
 Magam' szabadíthattam:
 Akor gyenge erőtskémet
 Próbálgatván, versetskémet
 Sokszor úgy írogatám;
 Hogy a' tiszta erköltsökben,

E' mesélő tükörökben
 Magam' gyarapíthatám!
 Mert látván sok hibáimat,
 Hátamon függő 'sákimat,
 Melyek majd tele vagynak
 Tulajdon gyengeségimmal,
 És érotelenségimmal:
 "Valyon mikoron hagynak
 — Sokszor mondék — el vétkeim?
 Melyek noha nem étkeim;
 De még is úgy rongállnak,
 Hogy e' teréhnek húzása
 Miatt, szívemnek romlása
 Következne! nem szállnak
 Azért velem sírhalmomba!
 Nem hintnek mérget poromba!
 Ki kell írtnom apránként
 Őket! most nevetségesnek
 Majd ismét, rút', fertelmesnek
 Festegetvén óránként!
 Gondolván immár magamról,
 Hogy a' mit önnön javamról
 E' mesékben mondhattam;
 Talám lesz' oly' felebarát,
 Ki, ha magában hibát lát,
 Örül, hogy kinyomtattam

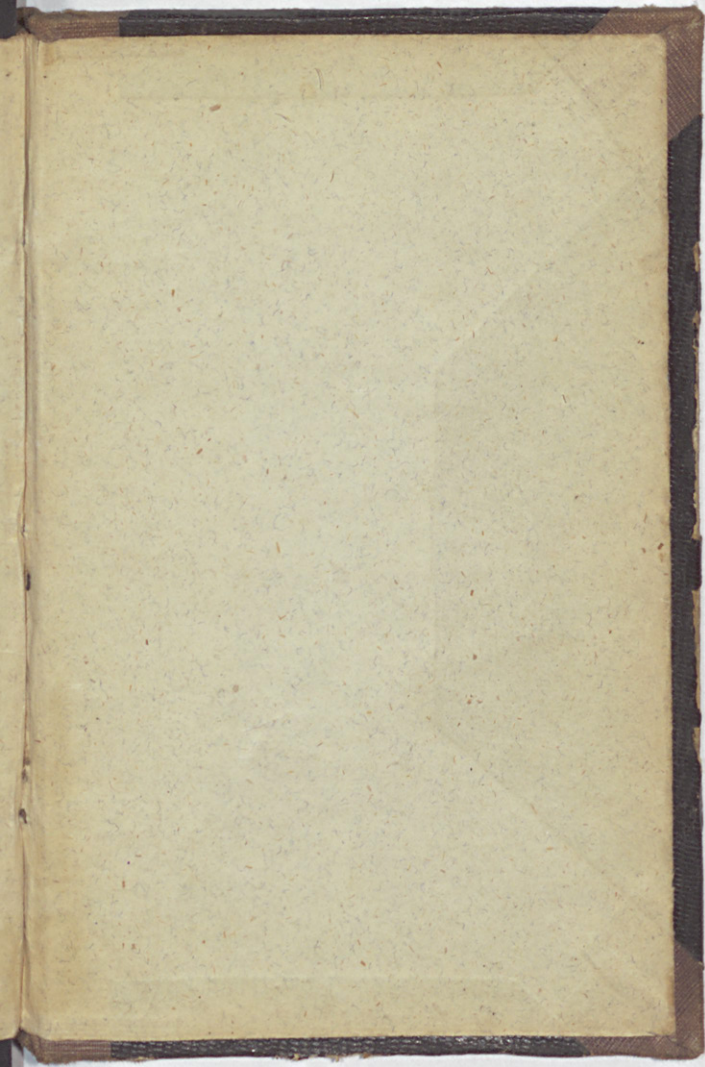
Ezen együgyű munkámat?
Kezemből gyenge pennámat
Én is vígan leteszem;
Magamat közönségesen
Ajánlván engedelmesen,
Bőv jutálmamat veszem!

Cpl. Fulyolomov.
LF

753640